

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 8 K na leto.

XXVII. letnik.

V Ljubljani, november 1910.

XI. zvezek.

Praznik vseh svetnikov.

Nebesa — naša sreča in blaženost.

Blagor njim, ki so poklicani na ženitnino Jagnjetovo.

Apoc. 19, 9.

„Oznanjam vam veliko veselje“ (Luc. 2, 10.). S temi besedami angelovimi stopam danes pred vas, dragi v Gospodu! Kdorkoli ste in kakorkoli ste različni po spolu, stanu, starosti, imovitosti, učenosti, radujte se in veselite se, zakaj srečni boste postali, srečni vsi, srečni popolnoma, srečni neskončno, srečni na veke. Tako vam moram danes zaklicati, če obrnem svoj pogled tja gori v nebo, koder obhajajo danes vsi zveličani in svetniki svoje zmagoslavje, svoj god. Saj so bili vsi ti, ki stojte sedaj pred Jagnjetom in mu pojejo novo pesem, tudi enkrat prebivalci te solzne doline, in ta neizmerna množica, katere po besedah skrivnega razodenja ni mogel nihče prešteti, ki se raduje sedaj v svatovskih oblačilih pri nebeški ženitnini, ta množica nam kliče danes iz nebes: „Pridite za nami, ker tudi vi ste poklicani na to ženitnino, in zato blagor vam.“ In Bog sam kliče v sv. pismu: „Blagor jim, ki so poklicani na ženitnino Jagnjetovo.“ Če nas torej Bog sam blagruje, ali vam ne obetam po vsej pravici sreče, neizmerne sreče? In o tej nebeški sreči sem se namenil govoriti danes, da bi se tudi naša srca vnela srčnega hrepenenja in ognjenega zahtevanja po sv. nebesih, v katerih danes gledamo svoje nekdanje brate in sestre poveličane,

neskončno, neizmerno srečne. Pa, kaj sem se lotil tega, ko je človeški jezik vendar preokoren in človeška usta premalo zgovorna popisati vsaj približno nebeško srečo. Zato pa se priporočim danes vam, svetniki božji, da meni in mojim poslušavcem vnamete vsaj majhen plamenček, da bi nam razsvetil um in ogrel srce. Tako upam, da bomo z vašo pomočjo premišljali srečo, katero vi že uživate in katera nas še čaka, sebi v korist, vam in ljubemu Bogu pa v čast in slavo.

Naše srce išče neprestano sreče in blaženosti, vedno je žejno sreče. A išče je zastonj, ako je išče na zemlji. Veselje, ki se poraja v našem srcu pri uživanju pozemskih reči, ni pravo veselje, ker nas ne zadovolji. Dragi v Kristusu, ako si videl vse, kar je na svetu lepega in veličastnega, ako si videl najlepše, najdivnejše kraje naše zemlje, o katerih pravijo, da so podoba raja, ako si videl vse to, vendar ne bo nasičeno tvoje oko, želi si še gledati in še in še. In če si slušal igrati največe umetnike na raznih glasbenih orodjih, in si menil, da si očaran, predstavljen na drug svet, zamaknjen, vendar ne bo nasičeno tvoje oko, želi si še prisluškat čarobnim zvokom godbenega umetnika. Če si privoščil vsem svojim počutkom vse najmamljivejše užitke, tvoje srce še vedno drhti po večji sreči, ni zadovoljno. Bog je zato vsadil v naše srce neskončno, nenasitljivo hrepenenje po večni, neminljivi sreči, da bi se pač človek v hrupu in trušču tega sveta ne izpozabil in menil, da je ta svet njegova domačija. Nebesa, uživanje neskončnega Boga, to je naš namen in sreča, in priča temu je neutešljivo hrepenenje srca po tej sreči. Sv. Avguščina slikajo kot škofa, ki drži v roki plamteče srce. Ali veste zakaj? Glejte, ta največi veleum prvih krščanskih stoletij je zapisal znamenite, prelepe besede, besede pri katerih morajo človeka oblitati solze, ako jih izreče s premislekom. In te besede se glase: „Nemirno je naše srce, o Gospod, dokler ne počiva v tebi.“ Da, sv. Avguštin, ti veliki svetnik, skušnja toliko milijonov je potrdila resničnost tvojih zlatih besedi. Kadar najde to ubogo nemirno srce tebe, o Gospod, kadar se vtopi v nebeški slavi v tvojo brezmejno lepoto, tedaj, tedaj šele je mirno, srečno, zadovoljno. Prava sreča, edina sreča je v nebesih. In kakšno je veselje nebes, kakšno blaženost uživajo te neštete trume svetnikov in svetnic tam gori? Sv. Avguštin pravi tako lepo: „Če si ti, o Bog, za to umrljivo telo, za to strohljivo truplo ustvaril

toliko in tako velikih dobrot, ki jih prejema od tvoje roke — in potem našteva dobrote, ki jih prejema od solnca, od zraka, od morja, od luči, od teme, od sence, od rose, od dežja, od vetra, od ptičev, od rib, od živali, od rastlin, od dreves, od sadov, kar vse služi in koristi nam ljudem, — če si tako poskrbel za telo, kakšnih dobrot si pripravil v nebeški domovini za one, ki te ljubijo? Če nam daješ toliko, ko smo še v ječi sveta, kaj nas čaka v kraljevi palači nebes?“ Kaj so nebesa? Čudež božje vsemogočnosti, iznajdba božje modrosti, vrhunec božje darežljivosti, nebesa so neskončna, velika kakor Bog sam, nebesa so sam Bog. „Jaz sam bom tvoje neizmerno plačilo,“ je obljubil on, večna resnica, svojemu zvestemu vernemu služabniku Abrahamu. „Bog so nebesa,“ pravi sv. Terezija, „kaj nam je mogel dati Bog boljšega ko samega sebe?“ — Vse dobrote in vse veselje, katero nam da Bog v tem življenju okušati, so le kapljice iz neizmerne reke tiste sladkosti, s katero Bog svetnike v nebesih napaja. Oh, če pogledamo krog sebe s kakega hriba, recimo pomladi ali poleti, in gledamo to širno polje zlatega klasovja, te duhteče vrtove, te srebrnopene potoke, ki se vijejo po prijetno zelenih livadah, te rahlo šumeče gozdove, in vse to obseva zlatorumeno solnce in oživljajo živali vsake vrste, ali ne rečemo; „Kako lep je svet!“ Gotovo. Pa vsa ta čarna lepota je le rob na obleki Gospoda Boga, je le sled njegove noge, je kakor luč brleče svetilnice proti poldanskemu solncu. Solzno dolino imenujemo ta svet, in prav gotovo ne po krivici; če nam je pa Bog že tu pripravil toliko ljubeznjivega in krasnega in veličastnega, kaj smemo še vse pričakovati tam gori nad jasnimi zvezdicami. Da, ta beseda: zvezde, me spominja prelepe jutrovske primere, ki pravi, da zvezdice na nočnem nebu niso nič drugega kakor toliko neštevilnih oken, skozi katera vidimo v nebesa. — Neki duhovit mož, ki je pa svoje lepe misli tudi znal lepo povedati, je rekel, da je človeštvu ostalo samo troje stvari iz raja, in to so: zvezdice, cvetlice in oči otrokove. — Kdo se ne veseli lepe cvetke, tako umetno in umno sestavljene od božje vsemogočne roke? In če je ta spomin na nebesa, če so okna v nebeškem oboku — zvezdice — tako lepe in krasne, kaj naj potem rečemo o svoji prihodnji slavi, ki bo razodeta nad nami (Rim. 8, 18.), kakor kar je povedal sv. Pavel, ki je bil zamaknjen v tretje nebo: „Oko ni videlo, uho ni slišalo, v nobeno človeško srce ni prišlo, kar je Bog pripravil tem, ki ga ljubijo“

(1. Cor. 2, 9.). To bo delež zveličanih, to bo naše srce nasitilo, je napolnilo in zadovoljilo na veke.

V novem Jeruzalemu, kakor imenuje pogosto sv. pismo nebesa, ni bolečine, ne žalosti, ne solza, ne trpljenja, ampak čisto, prekipevajoče veselje, sladki, večni, neskaljivi mir bodo uživali zveličani. Tam ne bomo samo imeli vsega, kar si želimo, marveč toliko, da si ne bomo mogli ničesar več želeli. Ne samo da bomo imeli v posesti vse dobrote skup, marveč naš bo izvor in začetnik vseh dobrot, Bog sam bo naš. Veselje nebeško ne bo šlo v naše srce, ne, marveč duša zveličanega se bo potopila v veselju Gospodovem.

Človek je tako slab in omejen, da niti besed ne more najti, da bi dostojno opisal to, kar pač veruje, po čemur hrepeni, in kar nam daj ljubi Bog doseči, da bomo sami to skušali in uživali. — Sv. Katarina Sijenska se je nekdanj zamaknila in v tem zamaknjenju ji je Bog dal gledati samo en žarek svoje slave in časti. Ko se je svetnica spet zavedla, je vzkliknila: „Videla sem čudeže.“ Izpovednik ji veli, naj natančneje razodene, kar ji je Bog dal gledati. A svetnica odgovori: „Veliko napako bi storila, ako bi se drznila vas ubogati v tej reči; kajti človeške besede ne morejo lepote in neskončne vrednosti nebeških zakladov nikdar dostojno izraziti.“ Tako Katarina Sijenska, in sv. Vincenc Ferreri pravi: „Nebeška slava je tako nepojmljiva, da niso vse bolesti tega sveta, da vse muke mučenikov niso zadostna cena, s katero si prislužimo ne rečem nebes, marveč eno samo uro nebeškega veselja.“

To torej moremo vedeti o nebeški blaženosti: iz razodenja božjega, iz lastnega umovanja, iz besed svetnikov božjih. Pa kaj nam, dragi v Gospodu, pomaga, da to vemo, ako ne znamo te vednosti tudi uporabiti v življenju? In kako uporabimo to vednost? Mislimo pogosto na to nebeško neizmerno, večno, neminljivo srečo in veselje. Da, v nebesa bi prišli radi, dobro, a če hočemo enkrat uživati nebeško veselje, če hočemo tudi mi biti deležni nebeške ženitnine, pri kateri danes gledamo svetnike in svetnice, mudimo se radi v mislih v nebesih. Kdor resno misli na svojo nebeško domačijo, ta bo kmalu spraval svojo vest v red in se izpreobrnil. Ne da se tajiti, da je včasih res treba velikega premagovanja, kedaj tudi junaštva, da človek zlomi vezi greha in verige satanove ter začne služiti Bogu. A ne izgubimo poguma, plačilo, ki se nam ponuja, je neizmerno in bi moral biti

človek pripravljen pretrpeti še več, ko kako malo zatajevanje lastne volje in premaganje svojih počutkov. Misel na neizrecno nebeško srečo bo vlila v naše srce močnega poguma in jeklene vstrajnosti, katera nam bo enkrat pripomogla do nevenljive nebeške krone. Pa še nekaj tolažljivega nam daje misel na nebeško srečo. Ta misel namreč stori breme življenja lahko in jarem trpljenja sladek. Če je v naši duši temno kakor viharo, za hudo uro pripravljeno nebo, če nas preti vihar in veter nadlog in težav vreči k tlom, in če posije žarek nebeške radosti v to izmučeno dušo, se razveseli naše srce in zroč na plačilo, ki nas čaka, rado prenaša križe, da je celo pripravljano še več trpeti, da si le zagotovi nebesa. Ni je tožbe, katere ne bi udušila misel na nebesa, ni nemira, katerega ne bi pomirila, in nepotrpežljivosti, katere ne bi ukrotila, ni solze, katere ne bi mogla obrišati pogostna misel na nebesa. Misel na presrečno ženitnino Jagnjetovo v nebesih nas torej varuje greha in krepča v nadlogah, a vnema v naših srcih tudi sveto, ognjeno, neugasljivo, močno hrepenenje po nebesih. In to hrepenenje nas bode sililo, da bomo rekli z Davidom: „Kakor hrepeni žejen jelen po studencu vode, tako hrepeni, po tebi moja duša, Gospod“ (Ps. 41, 2). „Kdo mi da peruti, kakor golobu, da bi zletel in počival?“ (Ps. 54, 7.) In če bomo tako mislili na nebeško srečo in po nji hrepeneli, se ne bomo zbalí ure smrti, ne, marveč veselo jo bomo pozdravili, ker privedla nas bo do tiste tolikanj zaželjene sreče, na katero smo v življenju mislili, po kateri smo hrepeneli. In ko nam bode zdravnik odkritosrčno povedal, da so naše ure štete, veselili se bomo, da pridemo vendar enkrat tudi mi v ono izvoljeno družbo, ki danes praznuje svoj god, in rekli bomo: „Razveselil sem se, ko so mi rekli, v Gospodovo hišo pojdemo.“ Amen.

Fr. S. Watzl.

Spomin vernih duš.

O trpljenju vernih duš v vicah.

Spominjajte se vjetih, kakor bi bili sami vjeti.

Hebr. 13, 3.

Prazne so vasi, prazni trgi, prazna mesta. Vse: bogato in revno, mlado in staro hiti vun pod milo nebo: zapuščene, osamljene stoje hiše doma. A kam greste, stare mamice, kam

greste starčki, kam greste mladeniči in deklice in kam vi otročiči? — Lepe vence, lične šopke in čedne lučice nosite seboj. Kaj pomeni to? — Oh, to bo gotovo za veliko, redko slavnost! — Tudi jaz grem z vami, dragi moji, tudi jaz se hočem z vami veseliti. In šel sem, ali — o groza! — Kje je slavnost, kje je veselje, katero sem iskal? — Zašel sem v čudno, tiho deželico, ki ima, četudi majhna, mnogo stanovitnih prebivalcev in dobiva zmeraj še novih. Tu je polno gričkov in dolinic, v katere se od časa do časa kdo priseli. Ljudstvo pa, ki prebiva v tej deželi, je posebno: nemo je, — pa vendar govori. Vsi so tu enaki in nimajo kralja. Nekaj jih je vže dolgo tukaj, nekaj ne dolgo. Sredi te deželice pa stoji mogočna zastava, — sv. križ. Pod križem kleči ljudstvo, joče, vzdihuje in pravi; „Molimo za uboge verne duše v vicah!“ — O, sedaj šele vem, kje sem in kam sem prišel: Na pokopališče, v tisto tiho domovanje, kjer mnogi spe nevzdravno spanje.

Danes obhajamo spomin vseh vernih mrtvih. Zato hiti danes sin na grob svojega očeta, hči na grob svoje matere, prijatelj na grob svojega prijatelja, starši na grob svojih rano umrlih otrok, zakonski na grob svojih rajnih drugov in družic. In med tem ko se jim solze utrinjajo doli na zemljo, se jim dviga srce v goreči molitvi za drage rajnike kvišku tja gori v nebesa in trepetajoče ustnice prosijo z materjo sv. Cerkvijo: „Daj jim Bog večni mir in pokoj, sveti naj jim večna luč in počivajo naj v miru!“ — Tecite torej, o solzice, na mrzle grobove, kipite v nebesa prošnje za uboge verne duše v vicah! O, da, uboge ste, duše v vicah, tako uboge, da se Bogu usmili, ker zelo veliko trpite in ker ste zapuščene od svojih.

1. Verne duše v vicah so uboge, ker veliko trpe.

Ljubi kristjani, zbrali smo se danes na tem svetem kraju najprej zato, da bi premišljevali trpljenje vernih duš v vicah. Stopimo torej v vice, v kraj njih trpljenja, in pogledimo, kako trpe. — Verne duše v vicah so sicer izvoljene, vendar pa ne še popolnoma očiščene božje stvari; prav zato tudi niso za zmeraj ločene od Boga, kakor pogubljeni, ampak lahko upajo, da bodo prej ali slej gledale Boga. Zatorej rečejo lahko po vsej pravici z Jobom: *Vem, da moj Odrešenik živi, in da ga bom videl s svojimi očmi, prav takega, kakršen je; to upanje je položeno v moje naročje.* Toda vse to upanje jim ne more ohladiti in

olajšati nepopisljivih bolečin, katere jim prizadeva zavest, da so ločene od Boga, ki je neskončna sladkost in dobrot. Ta zavest jih žge in peče kakor ogenj, v katerem spirajo svoje madeže. Bolj, kakor ptica, zaprta v kletki, vzdihujejo duše v vicah po prostosti, po prostosti božjih otrok; toda zastonj vzdihujejo, zastonj koprne po tej prostosti. „Kdo mi bo dal perutnice,“ vprašajo z Davidom, „golobje perutnice, da poletim in se odpočijem v naročju svojega Boga? O Bog, kdaj bo vendar konec našega trpljenja v tej ječi? — Kdaj bo konec naše nesreče? — Gorje, gorje nam, zakaj zdaljšalo se nam je bivanje v tem plamenu! Kakor hrepeni potnik na tujem po očetovi hiši, kakor hrepeni žejen jelen po mrzli vodi, hrepeni naša duša po tebi, o Bog, po tebi, živem studencu zveličanja. In kdaj, kdaj bomo vendar že smeli priti pred tvoje obličje, o veliki ljubeznivi, neskončno dobrotljivi Bog! — Golobje in grlice na zemlji imajo svoja gnezda, v katerih morejo stanovati in počivati, mi pa, tvoji izvoljeni otroci, nimamo kraja, na katerem bi mogli v miru počivati, v veselju stanovati. Tu sedimo pri potokih nesrečnega Babilona, tu jočemo in žalujemo, ko se spominjamo tebe, presrečni Sijon, veseli Jeruzalem, ljubljena domovina naših očetov, blaženo bivališče izvoljenih.“

O ljubi Bog, komu bi se pač ne storilo milo pri srcu, ko vidi tako žalost! In glejte, uboge verne duše v vicah so, ki vzdihujejo tako milo in mi naj bi jim ne hiteli na pomoč? Čujte, kristjani, kako vas kličejo vaši očetje, vaše matere, vaši bratci in sestrice, vaši prijatelji in znanci nekdanji, kličejo vas, stegujejo svoje sežgane roke iz groznega plamena in vas prosijo: „O, vi vsi, ki greste tu mimo naše ognjene ječe, postojte in pogledjte, ali je kje bolečina, kakršna je naša! Usmilite se nas, usmilite se nas vsaj vi, prijatelji naši, ker doletela nas je božja roka!“

Oh, komu izmed nas se ne bi ukradel iz dna srca vzdihljaj Jeremijev: „O vi trpeči prijatelji božji, oh velika, velika kakor neizmerno morje je vaša žalost, je solzno morje vašega trpljenja!“ O ve revne, trikrat revne duše, kdo bi se vas ne usmilil? — Kdo ne bi točil solz na vaš grob ali bolje na plamen vašega trpljenja? — Kdo bi vam ne prinesel v dar srca, polnega usmiljenja, in rok, polnih dobrih del?

2. Duše v vicah so pa tudi uboge za to, ker so pozabljene.

O, ljube, uboge duše v vicah, kako je mogoče, da bi bile ve pozabljene od svojih? Jaz ne morem tega verjeti. O rajni oče, ni vas pozabil vaš sin, za katerega ste se toliko trudili, kateremu ste toliko pridobili in zapustili, ni vas pozabil, saj ga vidim še zdaj, kako je jokal pri vaši smrti! — Rajna mati, ni res, ni vas pozabila vaša hči, katero ste tako ljubila, da, še preveč; saj sem jo videl, kako je bila vsa objokana pri vašem pogrebu. — In vendar, kaj pravita rajni oče, rajna mati? — O, pozabil je nas sin, pozabila nas hči! — Kaj pomaga, če sta jokala, če je bil pa ta jok le navidezen, če sta pa v srcu zadovoljna, da naju več ni! — O rajni starši, jaz pa vem, da vaši otroci molijo za vas! — In kaj mi odgovarjajo starši iz vic? — Ta molitev nam ne pomaga, ker Bog ne uslišuje molitve grešnikov. Naš sin nam je delal žalost, dokler smo bili še na svetu, in sedaj nam dela sramoto, ko nas več ni. Naša hči je bila nepokorna, ko smo bili, in sedaj je desetkrat slabša, ko nas več ni.

O ljube verne duše v vicah, ni mogoče, da bi bile od svojih že pozabljene! — O rajna žena, ni mogoče, da bi te pozabil tvoj mož, ki je toliko skrbel zate v boleznih; o ni še pozabil ne, saj sem ga videl, kako je jokal po tebi, saj ti je postavil lep spomenik na grob. — In vendar, kaj mi odgovarja rajna žena? — O pozabil, že davno me je pozabil moj mož. Kaj mi pomaga, če je jokal, ko so me zagreblji, kaj mi pomaga dragocen križ, kaj lepo obsekan kamen na grobu, če se pa mož ne zmisli, da bi mi prišel na pomoč z molitvijo in z dobrimi deli?

Tako je torej res, da ste uboge duše v vicah zapuščene in pozabljene od tistih, ki so vam bili na zemlji najljubši, ki so sklenjeni z vami v krvi in ljubezni? O, zdaj rad verjamem, da ste uboge, usmiljenja vredne duše! — Ali pa res nimate prav nobenega, ki bi se vas spominjal?

O da, imamo ga prijatelja, priprošnjika in pomočnika pri Bogu, Kristusa Jezusa Pravičnega, ki je sprava za naše in grehe celega sveta. Da, On je naš pravi prijatelj, ki nas tudi tukaj ne zapusti in se vsak dan za nas daruje na altarju pri sv. maši. Od tam — od sv. maše — nam prihaja največja tolažba, največja pomoč, najslajše hladilo, najhitreje rešenje.

Kakor nesrečne, zapuščene hčerke ozirajo se verne duše na mater sv. Cerkev ter jo prosijo, da bi jim prihitela na pomoč z daritvijo sv. maše.

Sv. Cerkev je zato podobna Hagari, Abrahamovi dekli, katero je zapodil Abraham od hiše. S težkim srcem se Hagara poslovi, prime Izmaela, svojega sina za roko in gre ž njim po svetu. Sama ne ve reva, kam bi se obrnila. Ko tava tjevendan okoli, zaide nazadnje v Berzabejsko puščavo. Solnce pripeka hudo in otroka muči strašna žeja, tako, da začne jokati in prositi mater vode. Ali kje bo dobila uboga mati v puščavi vode? — Otrok jej nazadnje obnemore in se pol mrtev zgrudi na tla. Mati ga prime v naročje in ga nese v senco pod neko drevo, sama pa pobegne vsa obupana od njega, ker ne more gledati, kako jej sin umira od žeje. Vsa upehana in zasopljena pade nazadnje na kolena, obrne oči proti nebu in kliče na pomoč. In glejte, pomoč jej res pride iz nebes. Naenkrat zagleda pred seboj angela, ki jej pravi: „Hagara, kaj delaš tu? Tvoje vpitje je pridrlo do neba in tvoj sin Izmael ne bo umrl.“ Nato izgine angel. Hagara pa pogleda na tla in vidi, da izvira na mestu, kjer je stal angel, šumljajoč studenec. Hitro zajame vode, da otroku piti in ga tako reši žeje in strašne smrti.

Ljubi poslušalci! Kakor je žalovala Hagara nad svojim sinom in upila proti nebu za pomoč, tako žaluje tudi sv. mati Cerkev radi svojih otrok, ki medle v vica, in upije proti nebu za pomoč: „Gospod, daj jim večni mir in pokoj in večna luč naj jim sveti!“ — In kakor je angel žalujoči Hagari odprl studenec, s katerim je pokrepčala svojega sina, pravitako odpira tudi veliki angel novega zakona, Kristus Jezus, proseči Cerkvi vsak dan studenec, ki je vernim dušam v olajšanje in odrešenje, ta studenec je — daritev sv. maše.

Sv. Cerkev uči določno, da pomaga zasluženje Jezusovo tudi dušam v vica. Sv. Janez piše namreč, da je Jezus sprava za naše grehe, pa ne samo za naše, ampak za grehe celega sveta; torej tudi za grehe vernih duš, ki so še zmeraj živi udje Jezusovega duhovnega telesa. Da je Jezus trpel in umrl tudi za tiste, ki so šli v milosti božji iz sveta in odrešenja čakajo, pokazal je sam s tem, da je šla njegova duša precej, ko se je ločila od telesa, pred pekel oznanit rešenje pravičnim starega zakona. Dokler ni umrl Jezus na križu, ni mogla nobena duša iz predpekla v nebesa; kakor hitro je pa Jezus pretil svojo kri na križu, so bile vse duše rešene. — Glejte, pravitako je tudi z dušami v vica. One so se ločile s sveta v ljubezni in milosti božji, vendar imajo pa na sebi še madeže, kateri jim ne puste še v nebesa. Kakor hitro pa povzdigne mašnik pri sv. maši telo in kri Jezusovo, ponovi se vselej na nekrvav način, kar je storil enkrat Jezus na križu s krvavo daritvijo. V tistem trenutku, ko

mašnik povzdiguje, stopi Jezus pred svojega Očeta, mu kaže svoje rane in ga prosi za duše, ki hrepene po odrešenju. V trenutku darovanja je Oče potolažen, verne duše pokrepčane, trpljenje končano ali vsaj polajšano. Kakor je tekla Jezusova kri s križa, pravtako teče od vsake maše na verne duše, jih pere, očiščuje in rešuje.

Kar sem vam torej danes povedal, ljubi moji, bodi vam v pouk in tolažbo. Spoznajte iz tega, kaj pričakujejo od vas verne duše in kako jim najlaže pomorete. Pomagali jim boste lahko z molitvijo, miloščino, postom in z drugimi dobrimi deli, pa le če bo vaše življenje pravo. Največja in najizdatnejša pomoč dušam v vicah pa je daritev sv. maše. Te prosijo od nas, te žele od nas, po sv. maši hrepene najbolj.

Kaj pa vi siromaki, ki nimate, da bi dali za sv. mašo? — O, nikar ne bodite žalostni in potrti; tudi za vaše rajnke se daruje Jezus, daruje se tudi za tiste, katerih se nikdo ne spomni. Glejte, včasih se bere mnogo maš za kakega bogatina, ki jih ne potrebuje, ker je ali pogubljen ali pa že zveličan. Božja previdnost in dobrotu pa vsprejme te maše za blagor tistih duš, katere nimajo na zemlji bogatih sorodnikov, ki bi mogli zanje plačevati maše. Torej ne žalujte, če ne morete dati za sv. maše, prizadevajte si pa, da boste večkrat pri sv. maši in darujte vsako sv. mašo, pri kateri ste pričujoči, tudi za svoje rajnke.

Preden pa končam, naj izpregovorim še besedo v slovo dušam v vicah: „O vi trpeči prijatelji božji, o ve, res uboge in dobre, pa tudi revne duše v vicah! Poslušajte zlato obljubo, katero vam sedaj slovesno izrekamo vsi tukaj zbrani: Usmilili se vas bomo in molili bomo za vas ne le danes na vaš dan, ampak vsak dan. Za vas bomo opravljali tudi spokorna dela, za vas bomo ubogajme dajali, za vas sv. križev pot obiskovali, za vas odpustke zadobivali, za vas hodili k sv. obhajilu, za vas darovali neprecenljivo daritev sv. maše in prosili Jezusa, Tolažnika žalostnih, da bo kanil vsaj eno kapljico svoje sv. Rešnje krvi v plameneči ogenj, v katerem trpite. Le potolažite se, ljubi prijatelji naši, ljubi bratje in sestre v vicah; od danes naprej hočemo biti vaši pravi prijatelji, vaši pravi bratje, vaše prave sestre v Kristusu! Vtolažite se torej, vtolažite se vsi, ki onkraj groba trpite!“ Amen.

Ivan Kovačič.

Petindvajseta pobinkoštna nedelja.

(Zahvalna nedelja.)

O dolžnosti zahvale.

Kralju večnosti, neumrljivemu, nevidnemu, samemu Bogu bodi čast in slava na vekov veke! I. Tim. 1, 17.

Naravni čut veleva človeku, da se dobrotniku zahvali za prejeto dobroto. Da bi tem gotoveje kristjani storili to naravno dolžnost tudi nasproti Bogu, kateremu gre čast in hvala za vse, nas sveta Cerkev danes vabi, naj se mu zahvalimo za dobro letino in sploh za vse dobrote, ki nam jih je v tem letu njegova dobrotljiva roka podelila. Ustrezimo torej želji svete Cerkve in premišljujmo danes, kaj imamo od Boga; iz tega bomo spoznali dolžnost, zahvaljevati se mu in slednjič način, kako naj se mu izkažemo hvaležne.¹

Bog je ustvaril vse, on je stvarnik nebes in zemlje, vidnih in nevidnih stvari. Vse, kar je dobrega, prihaja od njega, kajti on je vir vsega dobrega. In karkoli imamo mi dobrega na sebi, vse to je njegove roke dar. Znabiti bo kdo ugovarjal: priznam da imam zdravje, življenje od Boga, ali to in to imam od svojih staršev, ono mi je dal prijatelj, to sem zopet pode-doval, torej nimamo vsega od Boga. Toda pomisli: so li mar starši sami naredili, kar so ti dali, ali je stvar, ki si jo prejel od prijatelja, on ustvaril? Ali ni vendar končno vse le od Boga? In če so ti bila srca ljudi naklonjena, da so te obsipali z dobrotami, te vprašam: kdo pa je naklonil k temu njih srce? Ali ne Bog? Sv. pismo trdi, da Bog vodi tudi srca kraljev: „Srce kraljevo je v rokah Gospodovih kakor vodotoki; kamorkoli hoče, ga obrne.“ (Preg. 21, 1.) Na drugem mestu trdi sv. pismo: „Gospod vodi človekove stopinje“. (Preg. 20, 24.) Ali niso te besede dovolj jasen odgovor na tvoj pomislek?

Zopet drugi pride na dan s tem ugovorom: tega mi ni dal Bog, to sem si sam pridobil s svojo pridnostjo, z žulji svojih rok; kaj bi torej molil pred jedjo, ali po jedi se Bogu zahvaljeval, saj sem si jed zaslužil! Dobro. Vzemimo, da je res stvar, ki jo imaš, sad tvojega truda; če si pa domišljuješ, da si to storil brez

¹ Razdelitev po sv. Tomažu (Summa theol. 2. II. qu. 107, a. 2 c).

božje pomoči, potem si ali silno zloben ali skrajno neveden. Ako imaš moči, s katerim moreš delati in si kaj prislužiti, ti jih ni dal nihče drugi kakor Bog. Ni ravno majhno število ljudi, ki jim manjka kakega važnega uda, so telesno pohabljeni in za delo nesposobni. Pač bi oni Boga hvalili, če bi jim hotel dati naenkrat zdrave ude in bi osramotili tebe nehvaležneža, ki se ne zavedaš ali se nočeš zavedati, da imaš zdravje od Boga. Pa je tudi mogoče, da si popolnoma zdrav in delaš od zgodnjega jutra do poznega dne, ali Bog pošlje sušo, povodenj, ki uniči vse pridelke. Takrat ti vse tvoje delo ne bo nič pomagalo, lakoti ne boš mogel oditi in z odprtimi očmi boš gledal krivico, ki si jo delal Bogu, ker nisi hotel priznati njega kot vir vsega dobrega.

Poslušaj, kako bridko se Bog pritožuje po preroku Izaiju nad izvoljenim ljudstvom, ki je pozabilo na svojega največjega dobrotnika: „Otroke sem zredil in povišal, oni pa so me zaničevali. Vol pozna svojega gospodarja in osel jasli svojega gospoda, Izrael pa ne pozna mene in moje ljudstvo ne razume.“ (Iz. 1, 2 sl.) Ali razumeš, kaj Bog očita Judom? Brezumna žival pozna svojega gospodarja — dobrotnika, ljudstvo, ki ga je Bog ljubil s posebno ljubeznijo, pa svojega najvišjega gospodarja noče poznati. Kristjanom, ki ne pripisujejo vsega dobrega Bogu, več ali manj velja prav to očitjanje.

Vendar, ne le dobro je od Boga, sploh vse, kar zadene človeka dobrega ali slabega, je od Boga. Človeško življenje je polno rev in s križi obdano kroginkrog. Ne da se povedati, koliko mora hudega prestati vsak človek, kateremu je previdnost božja odločila dolgo življenje. „Oh kaj misliti, čutiti mora sleherni srce! Oh, kaj mora vse prebiti, predno v črno zemljo gre?“ Tako toži naš pesnik.¹ Vprašuješ: in vse to naj bi bilo od Boga? Ali ni Bog neskončno dober, neskončno usmiljen; kako torej more hudo izvirati od njega? Da, preljubi v Gospodu, prav zato, ker je Bog tako dober in usmiljen, nas obiskuje z nadlogami. Ravno takrat, ko nam pošilja najhujše križe, kaže v najčistejši luči svojo ljubezen do nas. Prijatelja, ki se ti samo sladka, se boj. Če te pa tvoj prijatelj posvari, kadar si svarjenja potreben, potem vedi, da si našel dobrega prijatelja; težko mu je bilo posvariti te, a zmagala je v njem ljubezen do tebe, ker

¹ Medved, Poezije, str. 71.

je vedel, da je to zate dobro. Tako ravna Bog tudi z nami. Ako bi nam delil vedno le dobrote, bi najbrže nanj kmalu pozabili; s križi pa nas hoče zopet prikleniti nase. Naj navedem v večje potrjenje te resnice samo en zgled.

Še danes stoji sredi neke nemške vasi lesen križ, pred katerim je svojčas vsak dan starček pobožno molil. Ta mož je imel žalostno preteklost. V mladosti je bil zelo premožen; vsled tega se je prevzel: pozabil je na Boga, bral slabe knjige in spise, v cerkev sploh ni več hodil in zabavljal je proti veri. To je trpelo več let. Tu ga naenkrat zadene roka Vsemogočnega. V bližnjem gozdu so našli njegovega soseda umorjenega. Ker je bil on ž njim v vednem prepiru, so ga takoj sumili umora. Ker je hlapec s prisego potrdil, da ga je na dan umora videl prihajati iz gozda vsega potrtega, je bil obsojen v dosmrtno kazen. Petnajst let je preživel v ječi, a bil je nedolžen. Tedaj je umrl pravi morivec, ki je priznal na smrtni postelji svojo krivdo. Po nedolžnem obsojeni je bil izpuščen iz ječe. Ostala leta je preživel v molitvah in dobrih delih; vsak dan je hodil k maši in je še potem dolgo časa molil pred lesenim križem v vasi. Ali mu ni njegova časna nesreča pridobila večno srečo?¹

Sveta vera nas torej uči, da imamo vse od Boga, pamet pa nam pravi, da se moramo Bogu za dobrote tudi zahvaljevati. „Jaz sem dal vse, jaz hočem imeti vse in tirjam ostro, da meni hvalo daješ,“ govori Gospod Bog. (Imit. Chr. III, 9.) Zahvaljujmo se Bogu zlasti danes; potem sploh pri daritvah sv. maše in vsak večer. Dobra zahvala je nova prošnja, pravi pregovor. Kdor pa se noče zahvaliti za dobrote, se že s tem skaže nevrednega novih. A ne hvalimo Boga le v dobrih časih, hvalimo ga tudi takrat, kadar nas bridkosti obdajajo od vseh strani. Pobožni Tomaž Kempčan pravi, naj bi dober kristjan vselej govoril takole: „Gospod ravnaj z menoj kakor hočeš . . . Če hočeš, da sem v temi, te bom hvalil, ako želiš, da sem v svetlobi, Te bom tudi hvalil. Če me milostno tolažiš, bodi češčen, in če me stiskaš, hočem te tudi častiti.“ (III, 17.)

Tako je ravnal sv. Ignacij Lojolanski. Vrgli so ga v Salamanki v ječo in ravnali ž njim kakor s hudodelcem; roke in noge so mu vklenili v verige. A z njegovega obličja odseva notranji mir in srčna zadovoljnost. Od vseh strani ga prihajajo ljudje občudovat. Nekateri so klicali: videli smo Pavla v verigah. Prijatelji ga hočejo pomilovati, on pa hoče, naj mu čestitajo. „Salamanka naj ve,“ tako je govoril, „da nima toliko verig, kolikor bi jih jaz poleg teh še rad nosil iz ljubezni do Kristusa.“

¹ Wetzel, Die unsichtbare Hand, str. 77.

Spoznaj iz tega, dragi kristjan, kako malo si podoben temu svetniku! V križih začneš takoj tožiti: to je zame preveč, tega nisem zaslužil. Skleni danes resno, odpraviti to svojo napako.

Nismo še pri kraju. Hvaležnost zahteva še več. Ona priganja človeka, da izkuša po možnosti povrniti izkazane dobrote. Toda „kaj naj vrnem Gospodu za vse, kar mi je podelil?“ (Ps. 115, 3.) Glej ravno to stori, kar store hvaležni otroci nasproti svojim staršem. Njihove dobrote jim povračujejo s tem, da so jim na besedo pokorni, in starši vidijo v tem zadostno povračilo za ves svoj trud pri vzgoji otrok. Ravnaj tudi ti tako! Poslušaj Boga, izpolnuj njegove zapovedi. S tem boš šele spričal svojo hvaležnost in ljubezen do Boga. „Kdor izpolnjuje božjo besedo, v tem je resnično ljubezen božja popolna,“ pravi sv. pismo. (1. Jan. 2, 5.) Kakšna hvaležnost je torej, če se kdo vdaja pijančevanju, nečistosti, opušča nedeljsko dolžnost ali celo velikonočno? Ali ne zasluži taka črna nehvaležnost, da jo pravična roka božja kaznuje?

Sklenimo! Preljubi verniki, spoznali smo danes, da „kralju večnosti, neumrljivemu nevidnemu, samemu Bogu bodi čast in slava na vekov veke!“ (1. Tim. 1, 17.) O Bog, zahvaljujemo se ti za to spoznanje. Ti zahtevaš od nas hvaležnost; hvaležnost ti pa skazemo, če izpolnujemo tvojo sveto voljo, zato te prosimo: vlij v naša srca ljubezen do tvojih zapovedi. Sami iz sebe smo manj kot prah in pepel, v tebi pa premoremo vse. Tvoja milost naj okrepi našo voljo, da se bomo vedno ravnali po tvojih zapovedih in se tako izkazovali hvaležne otroke svojega Očeta. Amen.

Viktor Čadež.

Šestindvajseta pobinkoštna nedelja.

I. Homiletična razprava.

(Osnova.)

Uvod

Nebeško kraljestvo je podobno gorčičnemu zrnu. Mat. 13, 31.

1. Božje kraljstvo je Kristusov nauk. Po sv. evangeliju Bog na svetu kraljuje. Povsod, kjer se isti oznanjuje, priznavajo Boga za svojega Gospoda, ga molijo in hvalijo in mu slavo prepevajo, kakor svojemu kralju.

Po sv. evangeliju Bog svet vlada. Temu pove: „Sequere me“, drugemu: „Si vis perfectus esse . . .“, zopet drugemu: „Ite in universum mundum . . .“, bolnikom: „Patientia est vobis necessaria“, služabnim osebam: „Bodite podložni svojim . . .“ itd.

2. Kristusov evangelij je podoben gorčičnemu zrnu, ker je izprva le malo ljudi poslušalo sv. evangelij, zdaj pa je vse premagal in ima milijone spoznavalcev ter se je razširil do mej sveta.

3. Božja beseda je enaka velikemu drevesu, da ptice izpod neba pridejo in v njegovih vejah prebivajo. Kako veselo je pač prebivati v gosti senci velikega drevesa. Ko so preroki Izraelcem oznanjevali boljše in veselejše bodočnost, so rekli: „Počivali boste vsak pod svojo trto in pod figovim drevesom,“ t. j. za vas bodo prišli srečni, mirni, veseli časi. Tako je kralj prerokov, Jezus Kristus govoril, da bi pokazal, koliko srečo bo prinesel njegov evangelij ljudem, in je to srečo primerjal drevesu, ki ima široke veje, v katerih ptice prebivajo, kakor bi hotel reči: „Kakor si ptice neba na drevesu, ki je zrastle iz gorčičnega zrna, lahko počivajo, če so opešale, kakor se tam pekočim solncem lahko skrijejo in, če jih je dobri Bog nasitil, mu zahvalno pesem odpojejo, ravnotako najdejo ljudje pod drevesom sv. evangelija mir, varnost, veselje, tolažbo.“

a) **Mir.** Celi narodi so se postavili pred trinogi pod varstvo sv. apostolske stolice, kakor Hrvati, ali Nemci za časa Henrika IV. Tako vsaka duša v sv. Cerkvi najde mir: „Svoj mir vam dam.“ (Jan. 14, 27). Tukaj dene ptica svojo glavico pod peruti in mirno zaspi.

b) **Varnost.** Vejevje, gosto listje skrrije ptico, da je lovec ne vidi in ne ustrelj, da je ropne ptice ne zagledajo. „Kolikokrat sem hotel tvoje otroke . . .“ (Mat. 23, 37). Pod svojimi peruti nas varuje, s svojo roko nas brani: „Ti si me ustvaril in si položil svojo roko name“ (ps. 138, 5) in: „V senci tvojih perut zaupam“ (ps. 56, 2).

c) **Veselje.** Ptica prileti, se zaziblje na veji in zapoje. Ko je Marija slišala veseli glas, je zapela: „Moja duša poveličuje . . .“ (Luk. 1, 46). Tako odmeva povsod, kamor je prišel glas sv. evangelija: Te Deum laudamus.

č) **Tolažba.** Duhovniki in vsi, ki bolnikom strežejo, vemo, da bolnika, da nesrečneža nič drugega ne potolaži kakor beseda božja. Če bi mu vse zlato dajal, celi svet ponujal, ne bo gledal

na to, ampak na besedo božjo: „Blagor mrtvim, ki v Gospodu zaspijo“ (Skrivn. raz. 14, 13) „Kar boste razvezali na zemlji!“ . . . (Mat. 18, 18).

Evangelij je gorčično zrno, zasejano v naše srce. Pač ne sme ostati malo, naj raste kvišku, do nebes! Držimo se tega kraljestva, ker „nebo in zemlja bosta prešla, moje besede pa ne bodo prešle.“ (Mot. 24, 35.) Amen.

Dr. Ivan Križanič (v mariborski bolnišnici l. 1886. — Priobčil Fr. Stuhec.)

2. Sv. Martin — vzornik v mladosti, v moški dobi in v starosti.

(Obenem priložnostni govor za god sv. Martina.)

Glej, velikega duhovna, ki je dopadel Bogu, v svojih dneh in je bil pravičen najden. Sirah. 44, 17.

Malo je imen, ki bi bila pri nas tako znana, kakor je ime svetega škofa in spoznavalca Martina. Številne cerkve, katere so mu bile v čast sezidane, oznanujejo že stoletja sem njegovo slavo. Tudi v goriški nadškofiji jih je kakih dvanajst, v ljubljanski škofiji pa je celo 42, in sicer 15 farnih in 27 podružnih cerkvá posvečenih sv. Martinu. Ravnotako jih je po ostalih slovenskih in hrvaških škofijah in po vsem katoliškem svetu, ne na stotine, ampak na tisoče sv. Martinu posvečenih cerkvá in duhovnij, ki so si ga izvolile za svojega zaščitnika ali variha ter imajo njegov spomin v veliki časti, ker obhajajo vsako leto njegov god — praznik — s posebno slovesnostjo. Dragi mi krščanski rojaki! Tudi naši dobri in pobožni pradedje so si ga tukaj v tej stari duhovniji¹ sebi in svojim potomcem že od pamtiveka izvolili v svojega variha in priprošnjika, v dušnih in telesnih potrebah, čegar nam je jasna priča ta njemu posvečena lična, svetla in krasno slikana cerkev. — Spomin sv. Martina je tako blagoslovljen, da velja dan, v katerem se obhaja, 11. novembra, tudi v državnem oziru za središče ali mejo, po kateri se delé mnogoteri opravitki vsakdanjega življenja ter vravnavaajo in izvršujejo. Kako močno povišuje tudi sv. Cerkev tega svetega škofa Martina, spoznamo iz besed svete maše njegovega praz-

¹ Gabrije v goriški nadškofiji.

nika in iz molitve brevirja. V listu ga hvali Modri v Sirahovi knjigi rekoč: „Glej velikega duhovna, ki je dopadel Bogu v svojih dneh ter je bil pravičen najden.“ Da zasluži sv. Martin to hvalo z vso pravico in da stoji on tukaj kot krasen zgled — predpodoba v vsakem oziru, hočemo danes na ta naš slavni dan malo obširneje premišljevati. „Glejte velikega duhovna!“

Da sv. Martin je velik, t. j. imeniten:

1. v svojih mladostnih letih,
2. v svojih moških letih, in
3. v svoji starosti ali ob koncu svojega sv. življenja.

Želel sem, dragi krščanski sosedje in rojaki! Vam še enkrat pridigati na današnji veseli god našega varuha sv. Martina škofa. Zato upam tudi, da me boste gotovo radi, kakor vselej, tudi danes pazljivo poslušali. Naj se to zgodi v čast našemu sv. varihu Martinu, nam v spodbudo! Sin božji pa naj razsvetljuje mene in vas, pri tem premišljevanju: Mene, da bi vam božjo besedo prav razlagal, vas pa, da jo ohranite v svojih srcih in se tudi po njej ravnate!

I. Sv. Martin je bil rojen od poganskih staršev 317. leta po Kristusu in je že zgodaj učil spoznati resnico krščanske vere ter je imel veliko veselje do nje. Toda preden je on mogel sam postati kristjan, je moral na povelje svojega očeta, ki je bil polkovnik — poveljnik rimske legije — pod cesarjem Konstancijem in pod odpadnikom Julijanom, stopiti že v svojem 15. letu v vojaško službo. Ta je bila tedaj zaradi vednih vojsk ob mejah rimskega cesarstva silno težka. Martin, kakor sin višega častnika, bi si jo bil mogel olajšati in si marsikaj dovoliti: saj mu je bilo na prosto dano, da bi si bil lahko odškodoval in si jo posladil v mirnih dnevih, v času počitka, z razuzdanim veseljem, z nezmerno pijačo in pojediniami in z drugim grešnim uživanjem za vse na vojski prestane napore in težave, kar so navadno delali mnogi izmed njegovih poganskih tovarišev-vojščakov. Toda vse drugače je mislil sv. Martin. Dasi tudi ni bil on še kristjan, vendar se je že kazal velikega v čednostih. On si ni iskal v svoji težavni službi nikakega olajšanja in tudi si ni posladil vojnih naporov in trpljenja z uživanjem grešnega veselja, pač pa je on izpolnjeval voljno in vestno vse svoje stanovske dolžnosti, nosil je vesel jarem vojaškega življenja, ter se je skrbno ogibal grešnih veselic in zabav. Drugi njegovi vojni tovariši so ga morda

presegali s svojo višjo stopnjo v službi, s svojim bogastvom, s svojo hrabrostjo, s svojo bistrumnostjo v tedanjih vojaških znanostih, toda Martin je prekosil vse svoje tovariše s svojimi vzvišenimi čednostmi in zatajevanjem samega sebe in s premagovanjem strasti.

Oj, kako zelo osramoti ta zgled sv. Martina vas, krščanski mladeniči in dekleta! Kako vse drugače so vaše misli od onih našega svetnika. Vi hočete uživati življenje ter sprazniti do dna kozarec pozemeljskih veselic, vi delate šum in hrup pri plesiščih in po vasi, vi se držite zato rajše napačnih naukov sveta, ki zgačejo vaša ušesa in mesene počutke, ki pravijo, da si morate v mladosti delati kar najbolj mogoče prijetne in vesele dneve, ker v starosti to več ne gre. Vsledtega pozabite tako pogostoma na vaše dušno zveličanje, vi ne mislite kar nič na to, kako resno je človeško življenje, vi ne mislite ne na smrt, ne na sodbo, ne na večnost; vi živite tako nemarno tjevidan, huda poželjivost gospodari v vas, oslepljeni od dozdevne posvetne sreče in grešnega uživanja, katero mislite vi najti v blagu in grešnem svetnem veselju. Mar ne slišite, kako kliče tudi vam božji Zveličar: „Le eno je potrebno,“ „nebeško kraljestvo silo trpi in le kdor si s silo prizadeva, ga bo nase potegnil“ in „Gorje vam, ki se zdaj smejete, vi boste enkrat žalovali in jokali.“ (Luk. 10, 41; Mat. 6, 33; Luk. 6, 25.) Oj, dragi moji, vzemite si za zgled sv. Martina: mrtvite, zatirajte želje po grešnem veselju in poželenju; krotite želje po nasladnostih tega sveta; zdržujte se vseh grešnih in nevarnih veselic, plesišč in zabav; odrecite si, Bogu na ljubo, včasih tudi kako dopuščeno veselje, da, živite tudi v resnici kakor krščanski mladeniči in deklice-device in svoja najlepša leta mladosti darujte Bogu, ne pa zapeljivemu svetu in satanu!

Sv. Martin se je tako močno krotil in zatajeval, da si je sam sebi naložil večkrat občutljivo pomanjkanje. Da bi pomagal ubožcem in bolnikom, je večino svoje vojaške plače podaril v dobre namene. On si je takorekoč odtrgal od svojih ust, da je nasičeval lačne, on je razgalil svoje telo, da obleče nage. Imeniten je v tem oziru oni občudovanja vredni čin, katerega vidimo navadno na podobah našega svetnika predločenega. — Nekega dne je srečal ob mrzlem zimskem času starega berača, Ambiana po imenu, ki je bil komaj za silo in zelo slabo oblečen. Ker ni imel sv. Martin ničesar drugega pri sebi, da bi siromaku

pomagal, je kar brez vsega obotavljanja razrezal s svojim mečem svoj vojaški plašč na dvoje, ter je eno polovico tistega podal razveselenemu beraču. Oj, kako čudo ljubezni in zatajevanja! Kako osramoti ta zgled zopet vas, vi krščanski mladeniči in device. Sv. Martin obrača skoraj vse, kar si on s trudom v svoji vojaški službi zasluži, za uboge in bolnike, da on mu da del svoje neogibno potrebne vojaške obleke.

Kaj pa delate vi? Kako velikokrat zapravljate svoj trdo zaslužen denar v raznih igrah in pri pijači, ter za drage in grešne plese, da nekateri celo za umazane, brezverske časnike. Mesto, da bi krotili in zatirali svoje grešno poželenje, naredite svoj život za svojega malika, za središče vseh svojih misli, želj in skrbi. — Vedno skrbite, da ga dobro redite, ga lepšate ter oblačite v gizdavo obleko, da, vi strežete vsem grešnim strastem. In v temle iščete vi svojo srečo na zemlji! Oj, kako nespameten si ti, o krščanski mladenič, o krščanska deklica! Ti oskrbuješ, lepšaš in razveseljuješ na ta način le pest zemlje, le jed črvov, ter nič ne misliš na strašno odgovornost, kateri se bližaš z vsakim dnevom in uro. Nasproti pa, ako porabiš kaj od svojih zaslužkov in dohodkov, kakor sv. Martin, za ubožce, za potrebne bolnike, ter daješ miloščino cerkvi, ali za katerikoli dober namen, tako delaš dobro samemu božjemu Zveličarju, ki je rekel: „Vse, kar ste najmanjšemu mojih bratov storili, to ste meni storili,“ (Mat. 25, 40) in ki celo požirka vode, ki ga kdo dá žejnemu, ne pusti brez plačila. (Mat. 10, 42.) Srečen kristjan, ki si na svetu vse prizadeva, da more tudi njemu na dan sodbe Gospod reči: „Pridi ti dobri in zvesti hlapec, jaz sem bil lačen, in ti si me naštil, bil sem žejen in ti si me napojil, bil sem nag in ti si me oblekel.“ (Mat. 25, 35). Da res, velik je bil sv. Martin v svoji mladosti po svoji milosrčnosti in lepem vedenju! Velik se nam kaže v svoji moški dobi.

II. Ko je vzel sv. Martin slovo in dobil odslužni list od vojaške službe, v 18. letu svoje dobe, je šel k imenitnemu škofu sv. Hilariju, da se je dal popolnoma poučiti v krščanski veri in da je bil sprejet po sv. krstu v katoliško Cerkev.

Zveličanja željni bivši vojščak in mladoletni Martin se je takoj priljubil pobožnemu škofu, radi gorečnosti in velikih čednosti, in sicer tako zelo, da ga je hotel posvetiti v mašnika. Toda Martin se je za tačas ponižno odpovedal tej časti mašnika. Hotel je iti k svojim staršem. Pa ne le navadna ljubezen do staršev

ga je vlekla v domovino v Panonijo, marveč dušna gorečnost ga je silila tja iti. Globoko mu je segala misel v srce, da so njegovi starši še pogani. Njegova duša je koprnela od hrepenenja, da bi srečo, katero je sam prejel pri sv. krstu, podelil tudi svojim še neverskim staršem.

Nič ga ni zamoglo zategavoljo odvrniti od dolgega, naporega in nevarnega potovanja v svojo domovino, v Panonijo ali slovensko Ogrsko; brez strahu se je podvrgel vsem težavam težke in dolge poti iz Galije, skoz Alemanijo (Nemčijo) in Norik v Panonijo. Ni se bal nevarnosti tedaj številnih cestnih tolovajev in drugih neprilik na potovanju. In Bog je poplačal živo gorečnost našega svetnika, da je krstil v svoji domovini Panoniji svojo mater, več sorodnikov in rojakov ter jih sprejel v naročje sv. Cerkve — v njegovo preveliko veselje. Kar je tukaj začel, to je pozneje nadaljeval na prečudni način. Ko je bil namreč poklican od Boga, da zasede škofovo stolico 473. l. v Turu (na Francoskem), je to njegovo dostojanstvo povišalo njegovo gorečnost za zveličanje duš. Predaleč bi zašel, ako bi vam hotel vse opisati, kako je sv. Martin deloval kot škof za zveličanje duš. Neprenehoma je potoval okrog po svoji obširni škofiji, izkušal je pripeljati poslednje ostanke poganov v sveto katoliško Cerkev ter jim vsaditi v srca živo krščansko vero. Ni čudo, da je Gospod tako obilno blagoslovil njegovo neumorno delovanje za zveličanje duš, da se ne časti le kot apostol svoje turske škofije, ampak se imenuje apostol cele francoske dežele.

To gorečnost za zveličanje duš, katero je imel sv. Martin, naj bi vi dragi krščanski poslušalci, ne le občudovali, ampak v kolikor je to vam mogoče, tudi posnemali. „Pa kako naj bi se jaz tega lotil?“ bi marsikdo izmed vas mislil; saj jaz nisem noben škof, noben učenjak! Ko bi bil jaz kak škof, bi bil tudi gotovo goreč za rešitev duš! Kristijan moj! Glej ti si oče ali mati, glej, ti si kot škof v svoji družini, t. j. ti imaš za svoje domače skrbeti in vse si prizadevati, da oni pridejo enkrat h Bogu, da bodo njih duše večno srečne. V tem oziru je gorečnost za zveličanje duš vsakemu kristjanu neobhodno potrebna čednost. Gorje vam starši, če skrb za srečo vaših otrok ne sega dalje, kakor samo za telesno in svetno srečo. Vtisnite si globoko v srce resno besedo sv. Pavla: „Ako pa kdo za svoje in zlasti za domače nima skrbi, je zatajil vero in je slabši od nevernika.“ (1. Tim. 5, 8.) Pa ne le vi starši, ampak vsi brez izjeme, posnemajte sv. Martina

v njegovi gorečnosti za zveličanje duš! Gorečnost za zveličanje duš je prvi in najbolj dragoceni sad prave ljubezni do Boga in do bližnjega.

Kdor hoče v resnici ljubiti Boga in svojega bližnjega, temu ne bo ničesar bolj pri srcu, kot je skrb za zveličanje duš. V spričevanje te ljubezni ni ti treba, dragi kristjan, hoditi, kakor je to delal sv. Martin, na dolge in naporene poti in tudi ni ti treba uničiti si svojega zdravja in življenja v vednem trudu in težavah za blagor bližnjega. Ti si lahko prav goreč za zveličanje bližnjega, ako goreče moliš za svojega bližnjega, namreč za izpreobrnjenje grešnikov, ako se potrudiš, kolikor moreš, da obvaruješ svojega bližnjega greha, da ga vnemaš z besedo in zgledom h dobremu, ako delaš telesna in dušna dobra dela usmiljenja, ako po svoji moči deliš miloščino, posebno še v podporo onih pobožnih družb, ki so namenjene v zveličanje duš; potem te bode sveti Martin spoznal za svojega zvestega posnemovalca vzvišenega zgleda in on ti bode dosegel s svojo mogočno priprošnjo obilne milosti od Boga.

III. Kakor razvija solnce svoje veličastvo ne le pri svojem vzhodu in opoldne, ter kaže z njim vso svojo krasoto, ampak tudi pri svojem zahodu, ko se posloví od zemlje, ter razveseljuje oči s svojo rumeno bliščobo, tako je bilo tudi pri svetnikih in tudi pri sv. Martinu. On je bil velik ali imeniten v svoji mladosti, velik ali imeniten v svoji moški dobi, in ostal je velik ali imeniten ob koncu svojih dni.

Akoravno ga je vpognila že starost blizu 80 let in je že obnomogel, si ni privoščil sv. Martin nobenega miru, marveč je bil neumorno delaven za blagor duš. Sredi svojega apostolskega delovanja, daleč od njegove škofovske stolice ga je napadla nanagloma vročinska bolezen. Brž so bili njegovi spremljevalci pri rokah, da bi kar najbolj mogoče skrbeli za njegovo bolno telo. Toda sv. škof se ni ravnal po njih nasvetih; on je hotel v ostrem, s pepelom potresenem, oblačilu pokore ležati na golih tleh in je edinole to želel, da naj se nad njim zgodi Gospodova volja. Ko so mu hoteli pripraviti vsaj slamnato ležišče, ni maral tega, marveč jih je zavrnil s pomenljivimi besedami: „Kristjan naj umrje na pepelu, gorje meni, če bi vam dal drugačen zgled!“

Mi se ne moremo zadosti načuditi, dragi poslušalci, nad duhom pokore pri škofu, čegar življenje je bilo vzvišeno, čisto,

brez madeža in sveto. Dà, sv. Martin je bil preponižen, da bi si ne bil mislil, da bi božja beseda tudi njemu ne veljala: „Ako se ne boste spokorili, boste vsi pogubljeni“ (Luk. 13, 5.) Kakor je delal pokoro vse svoje življenje, tako tudi ni hotel ob ločitvi od tega sveta sprejeti kakega polajšanja; spokorno je hotel živeti in umreti. Kako zelo je izginil ta duh pokore izmed nas! Pa smo mi bolj sveti, kakor je bil sv. Martin, da ne potrebujemo nobene pokore? Mi smo nakopičili greh na greh, in še zdaj omadežujejo sleherni dan marsikatere pregrehe naše srce. Vendarle nečemo mi umevati besed, ki nas opominjajo h pokori, marveč se nam tiste dozdevajo neumevne, nepovoljne ali celo nepotrebne. O ne pusti kristjan moj, da bi ti bile tiste tudi v naprej neumevne, marveč sprosi sleherni dan od Boga tako potrebnega spokornega duha. Ni ti treba zato tvojega telesa trpinčiti in bičati, in ti imaš vendarle sleherni dan priliko delati pokoro. H temu ni potreba drugega, kakor da jemlješ voljno vsak dan svoj križ nase, kakor tudi svoje vsakdanje reve in težave, da jih potrpežljivo nosiš, in vse Gospodu daruješ, v spokorjenje za svoje storjene grehe. Morda si se ti že postaral, ali si celo že v visoki starosti nad 70 let, kakor je bil sv. Martin, in morda imaš dosti križev prenašati z bolehnostjo, ali pa s svojimi domačimi, nepotrpežljivimi ljudmi, ne toži čez to preveč, premišluj grehe svojega minulega življenja, obračaj si v prid svoje trpljenja polne dneve, da delaš pokoro s potrpežljivostjo v božjo voljo in da se s tem dejansko pripravljaš na bližnjo sodbo.

Ko je čutil sv. Martin, da se mu približuje ura njegove smrti (400 po Kr.) in je to naznanil svojim učencem, so se vsi razsolzili ter prosili ihteči: „Oče, zakaj li nas zapustiš? Komu li boš nas nevtolažljive izročil? Oj, ostani še pri nas! Daj se pogovoriti, ganiti od naše reve in potrebe, preudari vendar nevarnosti, v katerih nas zapuščáš!“ Ganjen od teh prošenj svojih učencev je sv. Martin jokal z njimi obrnivši svoje oči v nebo rekoč: „O Gospod, ako sem tvojemu ljudstvu potreben, se ne branim dela in prenašati še nadalje težave tega življenja. Vendar tvoja volja, o Gospod, naj se zgodi!“ Kmalu potem je mirno v Gospodu zaspal in angeli so nesli med milim petjem njegovo dušo v nebeški raj. Dragi poslušalci! Posnemajmo to Bogu vdano molitev sv. Martina, posebno v trpljenju in težavah bolezní. Ako nas Gospod položi na bolniško posteljo, ako nam naši

domači težave v bolezni še težje delajo, pogledjmo tja gor v nebo ter z božjim Zveličarjem v sveti popotnici zedinjeni molimo vdano z njim in sv. Martinom: „Gospod, tvoja volja naj se zgodi! Ako sem še potreben svoji družini, svojim domačim ljudem, podeli mi zopet ljubo zdravje, toda ne kakor jaz hočem, ampak kakor ti hočeš!“

O, da bi nas našla smrt in odpoklicala v tem čuvstvovanju, v tej Bogu vdani molitvi, potem tudi nas prenesejo angeli v boljše življenje, ter donesejo ob našem truplu jokajočim domačim in sorodnikom iz nebes olajšajočo tolažbo in zveličalno upanje, da se bomo nekda j vsi skupaj veselili nad zvezdami na vse veke.

Predragi poslušalci! Zdaj sem pri koncu slavnostne pridige! Iz kratkih črtic, s katerimi sem vam postavil pred oči podobo življenja našega svetnika Martina, ste zadostno spoznali, kako prelepo obrača naša sveta Cerkev nanj besede sv. pisma: „Glejte, velikega duhovna, ki je dopadel Bogu v svojih dneh, in je bil pravičen najden“ (Eccl. 44. 17). Toda to ni dovolj, da občudujemo prelepo življenje našega svetnika Martina, marveč naj ga imamo tudi kakor svitlo predpodobo vedno pred očmi ter naj posnemamo njegove sv. čednosti, v kolikor nam je to le mogoče.

Ako ga hočemo resnično častiti in se deležne storiti njegove priprošnje ter iti tja za njim v večno veličastvo — v zveličanje, potem se moramo tudi potruditi, da bomo posnemal njegov vzvišen zgled čednosti, zlasti v krščanskem zatajevanju samega sebe, v gorečnosti in skrbi za zveličanje duš, zlasti naših domačih ljudi in sorodnikov, da živimo v duhu pokore in popolne vdanosti v voljo božjo. Naj bi nam on, tako naj ga milo in prisrčno prosimo pri sv. maši zdajle, v ta namen sprosil s svojo mogočno priprošnjo obilne milosti za dušo in telo od vsemogočnega troedinega Boga, kateremu bodi vsa čast, hvala in zahvala in slava zdaj in na veke vekov. Amen!

† *Marko Vales.*

Poslednja nedelja po binkoštih.

Konec sveta — za nas.

Nebo in zemlja bosta prešla, moje besede pa ne bodo prešle.

Mat. 24, 35.

Poslednja nedelja po binkoštih, zadnja nedelja cerkvenega leta! V sv. evangeliju nam sv. Cerkev sporoča prerokbo Jezusovo o razdejanju in koncu mesta Jeruzalema in potem tudi o koncu sveta. Prva prerokba se je že izpolnila, starodavno glavno mesto judovsko je bilo razdejano popolnoma s častitljivim templom vred 37 let po tej prerokbi; drugo razdejanje, konec sveta, se bo pa zgodilo tako gotovo, kakor gotovo je prišel konec Jeruzalemu in judovski državi. Zakaj naš božji Zveličar je sklenil svojo prerokbo z zatrdilom: „Nebo in zemlja bosta prešla, moje besede pa ne bodo prešle.“

Vprašamo se pa: Kdaj in kako se bo to zgodilo? Kdaj in kako pride konec sveta? To so vprašanja, nad katerimi so se poizkušali ljudje vseh časov, pa jih še nihče ni rešil povoljno in jih tudi ne bo. Ko je Jezus napovedal konec sveta, je pristavil: „Tistega dneva pa in ure nihče ne ve, tudi ne angeli nebeški, ampak sam Oče“. (Mat. 24, 36.) Torej ne angelom, ne apostolom ni razodel Bog časa, ko bo razdejal in izpremeril sedanji svet. Ozir načina, kako bo ta svet pokončan in izpremenjen, ima pač sv. Peter zapisano, da „bo nebo z velikim pokanjem prešlo, in zemlja in stvari, ki so na nji, bodo zgorele.“ (II. 3, 10.) In to je od Boga razodeto.

Sicer pa vsa ta vprašanja za nas niso toliko važna. Za nas imajo največi pomen le vprašanja: Ali pride za nas vsakaterega konec sveta, kdaj pride in kako pride? Na to odgovorim na podlagi božjega razodetja in vsakdanje izkušnje tako-le: Mi vsi bomo izkusili konec sveta; zakaj *a)* konec sveta pride za nas gotovo, *b)* konec sveta pride za nas kmalu, *c)* konec sveta pride za nas nepričakovano.

„Kdor ima ušesa za poslušanje, naj posluša; zakaj milost, te resnice dobro umeti ter si jih k srcu vzeti, je velika božja milost.“

I. 1. „Prišel bo čas, ko bo solnce otemnelo in luna ne bo dala svoje svetlobe, in zvezde bodo padale z neba in moči nebeške

se bodo gibale.“ Tako govori Jezus v današnjem evangeliju. Danes teden pa bomo slišali podobne besede, zraven pa še prerokbo, da „bo na zemlji stiska med narodi zavoljo strašnega šumenja morja in valov. In ljudje bodo koprnili od strahu in čakanja tistega, kar ima čez ves svet priti.“ Da bi ravno mi vse to doživeli, je pač neverjetno, in Bog nam tega ni razodel. Tudi se sv. evangelij še ni oznanoval po vsem svetu. To je torej kaj malo gotovo, akoravno so se ljudje vsled kake repatice že bali konca sveta, gotovo je pa nekaj drugega, namreč, da bo ta svet za nas prešel, najstoji dokler hoče, oziroma ga Bog hoče ohranjati in vladati. Nam bo namreč solnce otemnelo, nam luna ne bo več dajala svoje svetlobe, nam zvezde ne bodo več prijazno migljale, nam zemlja svojega sadu ne bo več dajala, nam ptički ne bodo več prepevali; nam bosta prešla nebo in zemlja, kakor bi jih več ne bilo. In kdaj se bo nam vse to zgodilo? Odgovor: Ob naši smrtni uri; in umrli bomo brez dvoma vsi. Ko pa umremo, ne bo nam več sijalo ne solnce, ne luna, ne zvezde, in vse, kar je sedaj mičnega za nas na zemlji, ne bo imelo za nas nobene veljave več. Za nas ne bo potem na zemlji nobene hiše več, nobene njive, nobenega travnika, nobenega drevesa, nobene cvetlice, nobenega ptička, nobene druge živali. Vse vidno je za nas minulo, kakor bi vsega tega ne bilo. Smrt konča svet za nas. Smrt stori konec vsemu našemu veselju pa tudi vsemu trpljenju tega sveta, konec vsemu prijateljstvu, vsem zvezam, vsem družbam tega sveta, konec vsemu premoženju in lastnini, sploh konec vsemu na tem svetu.

2. Poglejmo dalje! Če ima ta svet konec za nas, pa n i m a vse konca za nas. S tega sveta namreč prestopimo v nov svet, in kakšen je ta novi svet? Kdo nam more to povedati? Tisti, ki ga je videl, edinorojeni Sin božji, ki je z onega sveta prišel na naš revni svet, da bi nas poučil, kako je na onem svetu, in kako moremo ondi postati resnično srečni. In kaj je Jezus Kristus povedal o onem svetu? Povedal je, da je nezrečeno večji, kot tale vidni svet, da je oni svet kraljestvo duhov, v katerem so angeli in nadangeli, kerubi in serafi pa tudi duše človeške, ki so se ločile s tega sveta. Tam so duše naših prijateljev, naših staršev, tam jih bomo našli, kakor tudi vse tiste, ki smo jih kdaj poznali na zemlji. Tam ni nobenega razločka med duhovi, razen tistega, ki ga napravlja čednost in pregreha; tam ni nobene druge časti, kakor le tista večna čast,

katero je povzročila čednost, tam tudi ni nobene sramote, kakor le tista večna sramota, ki je nasledek pregreh. Tam ni več drugega blaga, kakor le plačilo čednosti, pa tudi druge nedostatnosti, kakor le nedostatnost čednosti. Tam ni drugega razveseljevanja, kakor večno veselje vsled čednostnega življenja, pa tudi nobenega trpljenja drugega, kakor le kazni za pregrehe. Tamkaj na novem svetu ne žive hudobni med dobrimi kakor tukaj, ampak so vse veke ločeni narazen. Hudobneži so v peklu pri zavrženih duhovih in trpe večne kazni za svoje nespokorjene grehe, dobri pa so v nebesih pri Bogu in pri vseh zveličanih duhovih, da večno uživajo blaženo plačilo svojih čednosti. Tisti novi svet ne bo več prešel, kakor ta-le vidni, za vse veke ostanejo dobri — srečni, hudobni — nesrečni.

Tako nam sv. vera opiše drugi svet, novi svet onstran groba, v katerega pridemo tako gotovo, kakor gotovo moramo vsi umreti ter ima sedanji vidni svet za nas konec.

3. Kakšen nauk nam dajo te resnice? Predvsem tega, da se ne smemo na ta svet tako navezovati, kakor bi imeli za zmeraj na njem ostati ter bi za nas ne imel konca. Ne smemo se torej tako zagledati v ta svet, da bi pri tem drugega prezirali, ampak si moramo oskrbeti srečen izhod s tega sveta in vesel vhod na oni svet. In kako nam je to mogoče? Tako, da vse to odložimo, kar bi nam na onem svetu bilo v sramoto, trpljenje, kazen. Torej se treba znebiti greha, grešne navade, vse krivičnosti, in sicer jih je treba odstraniti s tistimi sredstvi, katere nam je dal Jezus Kristus ter nam jih ponuja po sv. katoliški Cerkvi. Toda znebiti se nepotrebne in škodljive navade greha, ni dovolj za vesel vstop na oni svet, ampak moramo si tukaj tudi nabrati tistega blaga, katero edino ima na onem svetu veljavo ter edino donese čast in neskaljeno srečo, moramo si namreč nabrati čednosti in dobrih del po navodu Jezusa Kristusa, kralja nebeškega.

II. Gotovo torej pride za nas konec sveta, in tega še moramo vedno zavedati. Zato ne smemo nič časa izgubiti, ampak že sedaj moramo resno misliti in delati na to, ker konec sveta pride za nas — kmalu.

1. O koncu sveta za vsakega izmed nas nam je Bog razodel ravnотoliko, kolikor je prav potrebno, namreč da ne vemo „ne dneva, ne ure“ (Mat. 25, 13.) naše smrti. To pa tudi vemo, da ura naše smrti ni več tako silno oddaljena, in da pride konec sveta za nas kmalu. Bliže je naša smrt, kot si jo mislimo.

„Kratki so človekovi dnevi, število njegovih mesecev je pri tebi; postavil si mu meje, ki se ne morejo prestopiti.“ Tako kliče pobožni Job (14, 5.) k Bogu. Sv. Jakob pa vpraša: „Kaj je vaše življenje! Dim je, kateri se za malo časa prikaže, in potlej spet izgine.“ (Jak. 4, 15.) Kaj so leta, ki smo jih sedaj preživeli? Kakor dim so, ki se je kazal nekaj časa, pa hitro izginil. Kaj so leta, ki nam jih Bog morda še da? Pragtako so tudi le dim, ki se bo nekaj časa valil, potem izginil. Ne vemo sicer, koliko let nam je Bog še odločil, to pa vemo, da smo že dalje na svetu, kakor marsikateri naših bivših vrstnikov. To vemo, da je precejšen del našega življenja že potekel, in da jih veliko izmed nas ne bo več živelo tako dolgo, kakor že žive. Ali ne pride torej konec sveta za nas kmalu? Tudi to vemo, da drugega cerkvenega leta, ki se prične danes teden, ne bodo vsi v naši župniji preživeli. Vemo tudi, da bo čez nekaj desetletij izmed nas odraslih malokdo še na svetu. Ali ni to kmalu? Da, z ozirom na večnost komaj trenutek. Vemo, da moremo vsak dan umreti in da nismo noben dan varni pred smrtno koso. Okoli 1500 milijonov je ljudi na svetu, na leto jih umrje nad 46 milijonov, vsako uro nad 5000, vsako minuto blizu 90. Vemo torej, da se konec sveta za nas približuje vsak dan bolj, da more vsako minuto priti, gotovo kmalu priti.

2. In nauk iz tega? Ali mar ne bomo svojih dušnih zadev dejali v red! Ali se mar ne bomo bali, le en sam dan ostati v smrtnem grehu? Ali se mar očiščeni greha in če treba tudi v dolgi izpovedi, ali se mar, vprašam, ne bomo na vso moč varovali, svojo vest spet obtežiti z grehom? Ali bi se nam sicer vstop v večnost ne videl neizrečeno strašen? Ali ne bomo zatirali v sebi tudi nagnjenja do smrtnega in tudi malega greha? In po drugi strani: Če si te resnice prav ženemo k srcu, ali se ne bomo trudili spokorno, bogaboječe in lepo živeti, svoje dolžnosti iz ljubezni do Boga zvesto in natančno spolnovati, svoje trpljenje voljno prenašati, tako po krščanski popolnosti čimdaljebolj hrepeneti ter se tako pripravljati na bližajoči se konec sveta za nas, za tisti trenutek, ko se imamo s svojim Bogom popolnoma zediniti?

III. Premislimo še tretjo resnico: Konec sveta pride za nas nepričakovano.

1. Jezus Kristus je povedal z besedami današnjega evangelija sam tudi to resnico rekoč: „Kakor so v dnevih pred

potopom jedli in pili, se ženili in možili do tistega dne, ko je šel Noe v barko, in niso spoznali, dokler ni prišel potop in vzel vseh : tako bo tudi prihod Sinu človekovega. Takrat bosta dva na njivi, eden bo vzet in eden puščen. Dve boste mleli v mlinu, ena bo vzeta in ena puščena. Čujte torej, ker ne veste, katero uro bo vaš Gospod prišel.“ (Mat. 24, 37. do 42.) Pred koncem sveta bodo sicer gotova znamenja, kakor smo slišali poprej, toda tista znamenja bodo prišla nepričakovano ter bodo napolnila ljudi z grozo in s strahom. Ker, akoravno Bog gotovo stopinjo teh znamenj pripušča od časa do časa v vseh dobah, vendar ne bo nihče vedel, kdaj se začne zadnja stopinja v razvoju teh znamenj.

Sicer se pa mnogi tudi za to ne bodo dosti zmenili, zlasti še, ker „bodo vstali krivi kristusi in krivi preroki.“ Vse to kažejo n. pr. dogodki ob strašnem koncu mesta St. Piere na otoku Martiniku l. 1902.

Preden je dne 8. maja tistega leta, na praznik Vnebohoda Gospodovega, 1350 metrov visoki ognjenik Mont Pelée (t. j. Gola gora), ki stoji deset kilometrov od glavnega trgovskega mesta St. Piere, razdejal in podsul to mesto, so se prikazala gotova znamenja, da utegne ta že 50 let mirni ognjenik zrojiti ali sploh, da se utegne kaj prav posebnega zgoditi. Svareči pojavi so se pokazali že precej časa pred grozovito nezgodo. Tako je postalo morje na vzhodu južnega dela otoka Martinik meseca junija prejšnjega leta pri najlepšem mirnem vremenu naenkrat nemirno; velikanski valovi so se začeli vzdigovati in zaganjati semtertja. To je trajalo cele štiri ure. V Caracas na severnem obrežju južne Amerike so se pojavili potresni sunki, na Alaski so začeli bljuvati stari ognjeniki, posebno hudi potresi pa so razsajali na Guatemali in drugod. Na otoku sv. Vincencija se je začelo kaditi iz ognjenika La Grand Sonfrière. Isto so opazili na Mont Pelée že v prvih dneh meseca aprila l. 1902; postajalo je vedno hujše, vendar se ni nihče zmenil zato.

V noči med 2. in 3. dnem meseca maja je bil prvi izbruh, a ne posebno hud. Po okolici se je vsul dež samega pepela, da so morali prebivalci sosednjih vasi bežati. Ravnoisto je bilo 4. maja. Med tem pa se je čulo votlo bobnenje iz gore. Dne 5. majnika je prišlo v St. Piere poročilo, da je pridrla lava in pokončala več tovarn na morskem obrežju le tri in pol kilometra daleč od mesta. Pozneje so spoznali, da je bilo to le vroče blato, kj je priteklo iz ognjenikovega žrela. Reka tega blata je bila 200 metrov široka in 10 metrov globoka. Prebivalcev se je pač polastila neka razburjenost, a nihče ni mislil na strahovito nezgodo, ki je imela priti tako kmalu.

V noči med 6. in 7. dnevom meseca maja je nastala grozna nevihta, potoki so prestopili svoje bregove, iz ognjenika se je vedno hujše kadilo. Ljudje so začeli bežati iz mesta. Zvečer je dal na poziv županov iz Port de France prišedši guverner nabiti oglase, „da te prikazni ne pomenijo nič posebnega, da se vedno opazujejo tudi pri drugih ognjenikih. Sploh pa je mesto že po naravni legi tako zavarovano, da se ni ničesar bati“. Toda, „kako nerazumljive so božje sodbe in neizvedljiva njegova pota! Zakaj, kdo je poznal misel Gospodovo?“ vpraša čudeč se apostol Gospodov v listu do Rimljanov (11, 33, 34.).

Noč med 7. in 8. dnevom meseca majnika je pretekla sicer mirno, a zjutraj med 6. in 8. uro je prišla osodepolna nezgoda nad mesto s 30 do 40.000 silno lahkoživimi prebivalci, katere so sicer v prejšnjih letih nekateri svarili, da ni previdno, tako blizu ognjenika zidati velikega trgovskega mesta, a na to se ni oziral nihče.

Ob 7. uri 55 minut se je začulo grozno bobnenje iz gore, kakor bi se bila razpočila od vrha do tal. V tem trenutku se pokaže črn, neprodiren oblak dima in nad njim nekaj, kar se nikakor ne da popisati. To se spusti z neznansko hitrostjo navzdol in razruši vse, kar mu je na poti. Kjer je bilo poprej mesto, bilo je sedaj ognjeno morje, vsula se je ravnokar ploha razbeljene lave na mesto. Prasketaje so padale v morje razbeljene kaplje. Proti 9. uri je razsvetlil blisk goro, Vrh se je usedel za kakih 300 metrov, robovi žrela so vsi raztrgani.

Grozen je bil pogled po razdejanem mestu. Po ulicah so ležali med razvalinami celi kupi mrličev. Mnogo jih je bilo popolnoma nagih; trgali so si najbrže obleko z života, da bi si zakrili obraz. Mnogo jih je bilo mrtvih trenutno in splošno se misli, da so jih podušili strupeni s solno kislino nasičeni plini. Veliko jih je izkušalo tudi ubežati, a med potjo so popadali na tla.

Dne 20. majnika se je izbruh ponovil, in to pot še hujše kot prvič. Kar je ostalo od prej, to se je razrušilo sedaj.

Zares, „kdor to sliši ali bere, naj ume!“

2. Nepričakovano pride tudi za nas konec sveta ob naši smrtni uri. Saj nas vsakdanja izkušnja uči, kako nepričakovano zaloti koga smrt, četudi ne vselej nagla smrt, in kako nepričakovano pride zanj konec sveta. Ta je in pije, dela kupčije ter se hoče prav temeljito utrditi na tem svetu; kar pride sredi njegovih kupčij in morda odrtij nadenj neizprosna smrt, četudi ne vselej nanagloma, in tako je zanj konec sveta, česar se ni še prav nič nadejal. Drug se poda na pot po suhem in po morju, pa se ne vrne več, smrt ga je ugrabila na potu ter mu svet končala pred očmi. Tretji je razoral in obsejal sedajle jeseni

za drugo leto svojo njivo, a kruha od tega ne bo jedel, ker ga bo poprej pobrala smrt izmed živih. Četrtri in peti sta posadila drevje in trte, a sadu ne bosta uživala tadva, ampak drugi, ker smrt jima bo storila za ta svet nepričakovano konec.

Dannadan slišimo ali beremo tudi o dogodkih nagle smrti: in taka smrt zaloti marsikoga tam, kjer se nadeja najmanj. Tega zadene kap pred krčmo, ondi se kdo povozi, tam ga zadene strela, ondi pade kdo v vodo, drugje zgori ali se ubije na gorah. Taka je s smrtjo, kakor ob Noetovih dneh pred vesoljnim potopom in kakor bo pred sodnjim dnem. Preden so hoteli ljudje verjeti, je bil potop tu, in preden bodo ljudje mislili, bo sodnji dan, in preden se nas vsakateri nadeja, ugrabila ga bo smrt ter storila zanj temu svetu konec. „Prišel bo dan Gospodov kakor tat,“ pravi sv. Peter (II. 3, 10.). In to velja o dnevu vesoljne sodbe in o posebni sodbi precej po naši smrti.

Tudi naš konec bodo morda poprej naznanjala prihodnja znamenja: slabosti, bolezni, starost. Pa tudi ta znamenja nam bodo prišla tako nepričakovano, kakor smrt sama. Morda tem smrtnim poslancem še ne boš hotel nič verjeti, ali ne dovolj verjeti, in če jim boš hotel verjeti, utegne te ta ali oni „krivi prerok“ pregovoriti ter potolažiti, češ, da to še niso pravi predhodniki smrti, da to ni nič posebno hudega, ne tako nevarnega, in ti boš padel v nezavest ter umrl, preden misliš, in konec sveta boš učakal poprej, kot si menil v svoji brezskrbnosti. Pri tem se ti utegne žalibog zgoditi, da umrješ nepreviden, ker nisi hotel „spoznati časa svojega obiskanja“.

In sklepni nauk iz vsega tega? Saj ga ni treba šele iskati. Ko sv. Peter v svojem II. listu pove, da pride „dan Gospodov kakor tat,“ vpraša: „Ker ima vse to razdejano biti, kakšni morate vi biti? in odgovori: „S svetim obnašanjem in s pobožnostjo pričakujte in naproti hitite prihodu Gospodovega dneva“ (II. 3, 11. 12.).

To je ključ za nebesa. Sveto se torej obnašajmo in pobožni bodimo, tako nas opominja prvak apostolov, oziraje se na opomin Gospodov, z besedami današnjega evangelija: „Bodite pripravljene, ker ob uri, ki je ne veste, bo prišel Sin človekov“. (Mat. 24, 44.) Da prišel bo Sin človekov, kateri je na lesu sv. križa umrl za to, da bi nas odrešil greha in večnega pogubljenja. On bo prišel in naredil za nas konec temu svetu, da bi nas popeljal v drug svet, v svet duhov, kamor ne bomo mogli vzeti nič

drugega, kakor le čednost in dobra dela. In ker nihče ne ve za prihod božjega Sodnika, da nas pokliče na oni svet, zato naj se tudi nihče ne zanaša na to, da bi se spokoril šele pozimi, to je zadnji čas svojega življenja. Saj nihče ne ve, kdaj bo zadnji čas njegovega življenja. „Tedaj se bodo jokali vsi rodovi na zemlji.“ Pa bo prepozno. Zato ne pravi Gospod: „Pripravite se!“ temveč: „Bodite pripravljeni!“ Bodite zmiraj pripravljeni, vsak čas, vsako uro, ker s smrtjo pride za vas konec sveta, in sicer gotovo, kmalu in nepričakovano! Zato pa se danes, zadnjo nedeljo cerkvenega leta, vsakateri resno poprašaj: Ali sem pripravljen in koliko pripravljen na negotov in vendar tako gotov prihod Gospodov? Amen.

Val. Bernik.

Prva adventna nedelja.

Kako nas Zveličar vodi v nebesa.

Poglejte in povzdignite svoje glave!

Luk. 21, 28.

Nenavadno resno, kakor je bilo danes teden, je tudi danes sveto evangelije. Novo leto začenja danes sv. mati katoliška Cerkev in takoj prvi dan v njem nas hoče napolniti s sveto resnobo in nam pokazati, da nam je tudi to leto, kakor preteklo, dano le v naš dušni blagor. Uprav zaradi tega ima sv. katoliška Cerkev svoje posebno leto. Cerkveno leto se namreč ne začne z novim letom ali 1. januarjem, temveč s prvo adventno nedeljo, ker sv. Cerkev ni za ta svet, temveč ima namen, da nas vodi v nebesa. Zato nam precej prvi dan stavi ta namen pred oči. „Reši svojo dušo!“ tako nam kliče, ko nas spominja v evangeliju na poslednjo sodbo. — Prav pomenljivo je to, da prvi evangelij v cerkvenem letu in zadnji (katerega ste slišali danes teden) opominjata na poslednjo sodbo. — S tem nas hoče sv. Cerkev učiti, da moramo v vsem misliti na poslednjo sodbo, da se mora po tem ravnati vse naše dejanje in nehanje. „Reši svojo dušo!“ kliče zato sv. Cerkev, „ker ta je tvoja edina duša.“ Kdor to zgubi ali zapravi, tisti zgubi vse. Strašna bo sodba, o kristjan, ako zapraviš svojo neumrjočo dušo, svoje največje bogastvo! „Poglejte in povzdignite svoje glave!“ tako kliče danes sv. Cerkev, „poglejte proti nebesom, da jih nikoli

ne zgubite izpred oči. Poglejte proti nebesom, za katera ste ustvarjeni!" Oj kristjani, ubogajmo ta klic! Vprašajmo se, kako nas Kristus napeljuje v nebesa. On nas napeljuje: 1. z opomini in svarili ter 2. z grožnjami in žuganjem.

Ljubi Bog blagoslovi naše premišljevanje!

I. Celo življenje in trpljenje Kristusovo je neprestano ponavljanje klica: „Reši svojo dušo!“ Kajti čemu neki se je Sin božji včlovečil, čemu je toliko delal in trpel, ako ne samo le za zveličanje naše duše? Jasli in križ, vsak dan njegovega življenja, vsaka noč, katero je prečul in premolil, vsak njegov krasen nauk, da celo vsak njegov dihljaj je nekak vedno ponovljen klic: „Reši svojo dušo!“ Pregovor pravi: „Beseda gine, zgled prešine.“ Ni nam treba kakih besed, zgledi Jezusovi sami že dosti vlečejo in opominjajo, da skrbimo za svoje duše. Ko bi Jezus tudi nič ne učil, zadosti bi nam bili že njegovi zgledi, da skrbimo za svoj dušni blagor.

Toda Jezus tudi z besedami uči in svari. „Kaj pomaga človeku, ako ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi?“ (Mat. 16. 26.) tako nam kliče. In kaj hočemo še več? Ali ni že s tem vse povedano, kar nas more ganiti, da skrbimo za svojo dušo? Kaj ima človek od bogastva in veselja, časti in slave, kaj mu pomaga, ako ima kraljestva in dežele, ako pa svojo dušo zgubi? „Ali kaj bo človek dal, da odkupi svojo dušo?“ Tako vprašuje Jezus dalje na istem mestu. Ako je nismo rešili za večnost, ako smo jo že zgubili, s čim jo bomo odkupili? Morda z bogastvom? Ko bi imel bogastvo vsega sveta, pred Bogom ne pomaga nič. Saj je vse njegovo. Ali s častjo in slavo? Bog ne pozna nobene človeške časti; pri njem „so prvi poslednji in poslednji prvi“. Ali s kraljestvi? Kaj hočeš, ali niso ta božja lastnina? „Njegovo je morje in on je naredil zemljo.“ (Ps. 94. 5.) Nič, prav nič nimaš, s čemur bi mogel odkupiti dušo, ako si jo izgubil za nebesa. Enkrat izgubljena, izgubljena je za vselej. Vse je torej na tem ležeče, da slušaš svarilni klic: „Reši svojo dušo!“

Glej, kristjan, ti imaš le eno dušo; ako izgubiš to, izgubiš vse! Ako izgubiš eno oko, imaš še drugo; ako izgubiš eno roko, imaš še drugo, ako izgubiš obe očesi, pa vsaj slišiš še in živiš; ako izgubiš obe nogi, ti drugi ljudje pomagajo, da še živiš, ako oglušiš, pa vsaj vidiš. Ako ti hiša pogori, postaviš si lahko novo, ako ti toča razbije eno leto, imaš upanje še zanaprej

na boljšo prihodnjost. Ako pa dušo izgubiš, izgubiš vse. Enkrat izgubljeno, za vselej izgubljeno. Kako je treba skrbeti za svojo dušo, pokazal je Jezus, ko je bil v hiši Lazarjevi. Marija je sedela pri njegovih nogah in ga poslušala, Marta pa mu stregla. In Jezus je rekel: „Marija si je najboljši del izvolila, ki jej ne bode odvzet.“ Zato je sv. Alojzij, skrbeč za svojo dušo, pri vsakem delu se vprašal: „Kaj to koristi za nebesa?“

Ko je nekdanji poslanec francoskega kralja Franca I. prosil papeža Benedikta XI., naj stori nekaj, kar bi pa po vesti ne bilo prav, odgovoril mu je papež: „Povej ti svojemu kralju, da, ko bi imel jaz dve duši, bi mu morda ustregel. Toda, ker imam le eno, mu ne morem pomagati, da ne izgubim svoje duše.“

Ko so rekli nekdanji učenemu kardinalu Bellarminu, naj stori neki važen popravek, rekel je: „Bom že skušil; toda jaz imam še važnejši popravek, popravek za svojo dušo.“

Ljubi v Kristusu! Mi moramo sicer jesti in piti, da živimo, in delati in skrbeti zase, toda pri vsem tem ne smemo pozabiti, da to ni naš namen, temveč le sredstvo ali pripomoček k našemu pravemu in glavnemu namenu, h kateremu nas opominja klic: „Reši svojo dušo!“ To nam govore tudi besede Jezusove: „Ne zbirajte si zakladov, katere sne rjã in molj in katere tatovi izkopljejo in ukradejo!“ (Mat. 6. 19.)

Da, celo svoje življenje moramo dati, ako treba, da rešimo svojo dušo! Saj Jezus pravi: „Kdor je svoje življenje dobil, tisti ga bo izgubil, kdor pa je zaradi mene izgubil svoje življenje, tisti ga bo našel.“

II. Kako določno torej nam kliče Jezus, da skrbimo za svoje duše. Zato nam zlasti danes done na uho njegove besede: „Poglejte in povzdignite svoje glave!“ A ne samo z opomini nas priganja Jezus k poboljšanju, temveč tudi z grožnjami.

On pravi: „Hodite, dokler imate še luč, da vas tema ne pograbi; kajti ta, ki hodi v temi, ne ve, kam gre.“ (Jan. 12. 35.) „Delati moram,“ govori drugje, „dokler je dan; ker pride noč, ko nihče ne bo mogel več delati.“ (Jan. 9. 4.) Še hujše žuga, ko pravi: „Vi me boste iskali, pa me ne boste našli in v svojih grehah boste umrli.“ (Jan. 7. 34.—8. 21.)

Znana vam je prilika Jezusova o kraljevi ženitnini, ko povabljeni niso hoteli priti. Ko so jih slednjič nabrali, dobil je kralj pri ženitnini človeka, ki ni imel svatovskega oblačila. In kralj pravi služabnikom: „Vrzite ga v vnanjo temo, kjer bo jok in škripanje z zobmi!“ (Mat. 22. 13.) In tak človek brez svatovskega

oblačila je vsakdo, ki ne skrbi za svojo dušo, ki ni v stanu posvečujoče milosti božje.

Tisto grozno žuganje Jezusovo nad mestom Jeruzalemom velja vsem trdovratnežem: „Oj, da bi spoznal tudi ti ta svoj dan, kar je v tvoj mir!“ (Luk. 19. 42.) Kakor je bila žalostna usoda Jeruzalemskega mesta, ker se ni hotelo izpreobrniti, tako bo tudi usoda tistega človeka, ki noče delati pokore za svoje grehe.

To so torej opomini sv. Cerkve v začetku novega cerkvenega leta. Vsi ti opomini se združujejo v besedah: „Poglejte in povzdignite svoje glave!“ Poglejte k nebesom, za katere ste ustvarjeni! „Kar je zgoraj, iščite, kar je zgoraj, po tem hrepenite, ne po tem, kar je na svetu!“ (Kol. 3. 2.) Odprite torej, kristjani, svoja ušesa tem adventnim opominom! Začnite novo cerkveno leto s sklepom sv. Pavla: „S strahom in trepetom delajte za svoj blagor!“ (Fil. 2. 12.) Vsakdo naj sklene, da bo to leto zanj leto sreče in zveličanja, da bo slišal enkrat vesele besede Sodnikove: „Pridi dobri in zvesti hlapec, ker si bil v malem zvest, te bom čez veliko postavil, pojdi v veselje svojega Gospoda!“ Amen.

J. B.

Priložnostni govori.

Govori krščanskim materam o vzgoji.

(Sestavljeni po naročilu prevzv. knezoškofa dr. Antona B. Jeglič.)

F. Čednosti.

4. O vzgoji za sv. čistost.¹

Blagor njim, ki so čistega srca, ker Boga bodo gledali.

Krščanske matere! Danes vam želim govoriti o stvari, katera je imela že prej priti na vrsto — pa sem jo vedno odlašal. Pa zakaj odlašal? Govoriti hočem o tem, kako ravnati z otroci, da bodo čisto živeli in ne bodo zabredli v grdo mlakužo nesramnega, nečistega življenja. Nočem govoriti samo o čistosti — o tem se govori na prižnici — marveč o tem, kako o troke

¹ Snov se lahko porabi za več govorov.

čistosti učiti... Pa to je zelo težka naloga; o tem ste, drage matere, z menoj vred prepričane. Govoriti vam hočem o tem, da v vaših srcih utrdim zavest, da mora biti glavna želja vsake krščanske matere: imeti nedolžne, čiste otroke, — da vam obudim prepričanje, da cilj vse otroške vzgoje je pravzaprav vzgoja za sv. čistost. Kajti, kaj ste dosegli, če imate sprideno hčer, za katero s prstom kažejo, in nesramnega sina, katerega vsa fara po zobeh nosi? Nečistost je pogorišče vseh drugih lepih čednosti. Najčistejša devica Marija, angelski mladenič sv. Alojzij, deviški ženin sv. Jožef — ti svetniki naj nam pridejo s svojo priprošnjo na pomoč, da bomo mogli resnobno in s koristjo govoriti o tako važnem predmetu. Naj si razdelimo snov po nastopnih vprašanjih:

1. Kaj je čistost in kaj je nečistost?
2. Vzgoja za sv. čistost je potrebna.
3. Vzgoja za čistost je težavna?
4. Kaj se mora doseči?
5. Kako se more to doseči?

1. a) Kaj je čistost? Sv. čistost je čednost, ki nagiba človeka in ga dela zmožnega, da se varuje in zdrži vsake spolne nasladnosti izvan zakona in tudi vsega, kar k temu napeljuje. Bog je postavil zakon, da se po njem množi človeški rod; zato je zakonskim dovoljeno, kar je v ta namen potrebno, da se otroci rodijo. Zakonsko življenje pa zahteva tudi mnogo žrtev, težav in npora; mnogo bi se jih teh težav ustrašilo, da bi se niti ne hoteli močiti in ženiti, če bi Bog ne bil zakonskega življenja osladil s spolnim uživanjem. Ko torej mladenič in dekle dozorita za zakonski stan, se obenem vzbudi v njunih telesih in srcih huda strast spolnega nagona. To nagnjenje je izmed sedem glavnih grehov najhujše, vendar tako hudo ni, da bi se ne moglo krotiti. Vera in pamet zahtevata, da se samski človek zdrži ne samo vsakega nečistega dejanja, ampak tudi vsega, kar v spolno združenje napeljuje; torej vsake priložnosti, tudi misli, tudi želj itd. Ravnotako se pa obenem zahteva, če se mladenič oženi, da se v ljubezni in vdanosti oklene le svoje žene: ravnotako mora dekle kot poročena žena zvesta biti svojemu možu, in se ne pečati z drugimi moškimi, tudi ne v mislih tudi ne v željah. In vdovec in vdova morata ravnotako zdržno živeti, kakor vsi samski ljudje.

To so zahteve sv. čistosti.

Ta čednost sv. čistosti je bila v visoki časti vže pri starih poganih, v časti je sedaj pri dobrih, celo pri slabih ljudeh, ki je nimajo. Čisti ljudje so posebni prijatelji nebeškega Očeta, ljubi Sinu božjemu, ki je rekel: „Blagor njim, ki so čistega srca“ — njemu, ki je deviškega sv. Janeza najbolj ljubil, ki si je izvolil za rednika deviškega sv. Jožefa in izbral za mater najčistejšo Devico Marijo. Sv. pismo v prelepih besedah slavi čiste ljudi: „O kako lep je čist rod v svetlobi! zakaj njegov spomin je večer, ker je spoznan pri Bogu in pri ljudeh. Ako je pričujoč, ga posnemajo; kadar se pa odtegne očesu, po njem hrepenijo, a kronan vekomaj obhaja zmago, ker je zmagal boj za plačilo neomadeževanih.“ (Modr. 4, 1—2.)

Iz čednosti čistosti priraščajo čvrsto mnogo druge lepe lastnosti. Drevo ima deblo, ima veje in ima korenine: če obrnemo to na naše življenje, moramo reči: deblo, ki nosi druge krščanske čednosti — to je pokorščina; korenine pa, iz katerih celo drevo dobiva moč — to je sv. čistost. Če so korenine gnile, peša celo drevo, ni listja, ni cvetja, ni sadu — in majhen vihar zadostuje, da se drevo zvali na tla. Taka je s čistim ali nečistim človekom. Čistost šele izpopolni druge čednosti; če pa čistosti ni, tudi druge čednosti shirajo. Čistost naklanja veselje in zadovoljnost; čistost utrdi človeku dobro ime, če ima tudi kaj slabega nad seboj, vse to se prezre, dokler je ohranil čistost. Čistost mu nakloni blagoslov božji. „Tistim, ki Boga ljubijo, se vse na dobro izteče.“ Gotovo je, da božje pomoči ne morejo v toliki meri pričakovati oni, ki si svojo vest oskrunijo z nečistim življenjem. Čistost je za fanta in dekleta v resnici veliko bogastvo, velika sreča. Če pa kaka dekleta z zunanjo pobožnostjo zakriva nečisto življenje in nečisto srce, je pobeljen grob, ki bo le prehitro razširil med ljudi svoj zoprni smrad.

Čistost dela človeka modrega, dobrega, dočim nečistost kakor slana pomori vse dobre lastnosti, kar izkušnja potrjuje posebno pri takih, ki živijo v grešnem znanju. „Čistost je poseben znak svetosti, in brez čistosti ni prijateljstva z Bogom“ — pišejo škof Ant. B. Jeglič v svoji knjigi napisani „Dekletom“. Čistost dela značajne, odločne, možate dekleta in fante, kar ni čuda, vsaj čist kristjan je podoben vojaku, ki se je boril in vojskoval v mnogih bitkah — pa tudi hrabro zmagal.

Najhujši boj je boj zoper nečistost. Kdor v tem boju zmagaja, sme upati, da bo zmagal povsod. Sv. Ambrož piše:

Čistost ni samo zato vsega spoštovanja vredna, ker se dobi pri mučencih, ampak ker napravi mučence.“ —

b) A sedaj poglejmo: kaj je greh nečistosti? Kako se greši z nečistostjo? Če se neredno poželi spolno uživanje, to je drugače, kakor je po božji in naravni postavi dovoljeno. Dovoljeno pa je to samo za moža in ženo v zakonu. Za samske ni to nikdar dovoljeno, tudi takrat ne, ko so zaročeni, ali ko so že na oklicih.

Zoper šesto božjo zapoved je torej vse, kar žali čistost in vse kar napeljuje v nečistost.

Kaj pa žali čistost? Katekizem odgovarja: Čistost žalijo: 1. prostovoljne, nespodobne misli in želje; če naravnost hočeš imeti nečiste misli, in jih sam vzbujáš s tem, da kaj bereš, gledaš, se dotikaš — je to smrtni greh. Če se v takih željah pogosto mudiš, si tako pokvariš živce, da nimaš nobene moči, vsled česar vedno tičiš v nesramnih, nespodobnih mislih. Take misli pa tudi pridejo, ko človek spolno doraste, same od sebe, ne da bi jih kakorsibodi zakrivili, in če se jih skušamo iznebiti, potem niso nič greh, ali pa samo majhen greh, če smo se sicer vstavljali, pa vendar ne morda dovolj. 2. Nespodobni pogovori, šale in pesmi . . . Koliko nesramnih reči se spravi na dan med razbrzdanimi ljudmi, pri ponočevanju, pri raznem delu, po gostilnah; jezik razodene, kaj je v srcu. Šale — koliko kosmatih surovosti se sliši med mladino . . . Pesmi — po katerih se zastrupljajo velikokrat še nedolžni otroci, kateri ne pozabijo nikdar več, kar so slišali. 3. Nespodobni pogledi in vsa nespodobna dejanja . . . Pogledi radovedni po svojem telesu, po drugem spolu . . . Največ nečistih isker zanetijo pogledi. Če bi kdo tjavendan pogledal sebe, bi to pač še ne bil greh, vendar ni pa brez nevarnosti. Dejanja — dotikanja nesramna na sebi ali na drugih, poljubi, ponočni sestanki na samem . . . nečista dejanja. Če se kdo sebe dotakne iz potrebe, ni greh — le če to naredi iz poželjivosti.

Kaj napeljuje v nečistost? To vprašanje je silno važno, ker le prerado se grešne priložnosti za nečistost prežrò. O teh priložnostih bomo še pozneje govorili. Katekizem našteva: radovedni pogledi, nespodobne podobe (kakšne nesramnosti se sedaj pošiljajo po pošti), branje pohujšljivih knjig, gizdava obleka, predomače in preprijazno občevanje z osebami drugega spola, slaba družčina, plesi, igre, lenoba, pijanost.

S tem smo le pojasnili, kdaj se greši z nečistostjo. Ker smo prej govorili o vrednosti in sadovih sv. čistosti, moramo tu pristaviti enako besedo o nečistosti.

Nečistost — pravi sv. pismo — je ogenj, ki do pogube žre!

Vsak greh rodi veliko gorja, ker greh je izguba posvečujoče milosti božje, in to ni nikdar dobro. Do dna pa razdere dušno življenje posebno nečisti greh. Grešniku oslabé nadnaravne čednosti, vera, upanje in ljubezen do Boga. Zato postane človek nemiren, nesrečen, prepuščen strastem, ki ga tirajo iz enega greha v drug greh. Nečistnik postane suženj greha. Kdor se je vdal nečistosti, je pripravljen tudi vsak drug greh storiti: njemu mrzi molitev, sovraži cerkev, duhovne, je pripravljen zatajiti vero — zgodovina pričuje, da so bili krivoverci večinoma nečistniki — on postane trmast, in ne pozna ne četrte božje zapovedi, pa tudi ne pete, ne šeste in tudi ne osme. Koliko predrznih laži in tatvin in umorov, detomorov, se izvrši radi nečistosti! Če bi prišli v Begunje v kaznilnico, kjer je do tristo žensk-nesrečnic zaprtih, in bi jih vprašali: Kako si ti sem prišla, in ti — in ti — slišali bi odgovor: nečisti greh je to storil. — Sv. Alfonz Ligvori pravi, da izmed sto pogubljenih v peklju jih je 98 pogubljenih radi nečistosti, in tisti, ki so pogubljeni radi drugih grehov, so tudi radi nečistosti pogubljeni. Pa kdo bi mogel vse gorje pretehtati, vse solze prešteti, vso nesrečo na kratko popisati, ki jo povzročuje nečistost?

V nekem kraju je živel lekarnar srečno s svojo ženo in edino šestnajstletno hčerko. Deklica se je spečala z nekim svojim sorodnikom. Ko greh postane viden, je mati od žalosti zblaznela. Oče jo pelje v norišnico: ko se vrne, se iz obupa ustrelil. Ostala je sama šestnajstletna hčerka s svojo sramoto.

To je le ena majhna sličica izmed tistih mnogih družinskih razdorov, ki jih povzroča nečisto življenje. Hudo je, če je revščina pri hiši; bridko, če je bolezen; a grenko čez vse, če dobra mati pretaka na postelji ponoči solze radi razbrzdane hčere, ali če oče preklinja svojega nespokornega sina. Ves družinski mir pa so nesli k pogrebu v tisti hiši, kjer mož in žena nista več poznala zakonske zvestobe.

Dušni pastirji imajo izkušenj dovolj, da rečejo: Reš je, nečistost je ogenj, ki do pogube žre! In tudi za naš slovenski narod ni bolj nevarnih pregreh, kakor sta: pijančevanje

in nečistost. Stari Rimljani so bili močan narod, dokler so bili čisti, ko se pa je brezmejna razbrzdanost vgnjezdila v njihovem mestu, je nekdanje tako mogočno rimsko cesarstvo žalostno propadlo. In isto pot bomo šli tudi Slovenci, če ne bomo krotili pijanosti in nečistosti.

2. Vzgoja za sv. čistost je potrebna.

To je drug odstavek našega premišljevanja.

Zakaj potrebna!

1. Zato, ker je nečistost najhujše orožje hudičev.

Če ena država iznajde nove kanone, ki urno in daleč streljajo, brž jih hoče imeti še druga, in s tem ravna čisto pametno. Če je nečistost mreža, v katero vjame hudobni duh največ duš, je gotovo potrebno, da se učimo proti temu sovražniku braniti.

2. Zato, ker je nečistosti grozovito veliko na svetu, ter jo je čedalje več na svetu... Naravnost pretresljivo je brati, kolika spačenost vlada po mestih, med dijaki, med vojniki, med ženstvom, kako se množijo spolna posilstva, množi število nezakonskih otrok.¹ Pa ne samo po mestih, ampak tudi na kmetih niso padle osebe samo radi trenutne grešne priložnosti, radi kakega zahrbtnega znanja, ampak tudi osebe, ki so v dna duše in mozga pokvarjene. Valjajo se v nečistosti, pa malo manjka, da se s tem ne bahajo. Hladnokrvno živijo nečisto sami, in so prava kuga za vso okolico — in polnijo fare z nezakonskimi otroci, tistimi nesrečnimi bitji, ki, sicer sami nedolžni, a vsled pomanjkanja vzgoje in strahu božjega postajajo shramba nove nečistosti za pokoro občinam in v veselje satanovo.²

3. Zato, ker pametni, sveti možje strogo tirjajo, da se vzgoja k čistosti ne opušča.

¹ Cf. Ernst, Elternpflicht, p. 34 et sequ.

² Nekje so se možje pri občinski seji posvetovali, kako preskrbeti vzgojo par nezakonskim otrokom. Mati njuna je bila umrla. Kakšna je bila ta mati? Prvega nezakonskega otroka je dobila, ko je bila stara 19 let. Potem je imela še štiri nezakonske otroke, vsakega z drugim. Rada bi se bila omožila, pa je nihče ni maral. Enkrat je bila že na oklicih: k sreči se je razdrlo. Čez par mescev se je pokazalo, da je bila tedaj, ko se je omožila, v drugem stanu; bila bi torej ženina grozno opeharila. V hišo je prišla silna revščina. Nesrečna ženska je začela piti. Neki večer so jo našli mrtvo. Mati njena — dobra pa preveč mehka ženska — je postala napol zmešana. Nazadnje jo je redila soseska. — To so sadovi nečistosti, to je delo razbrzdanih zapeljivcev.

Sv. apostol Pavel sicer pravi, da se kaj nespodobnega med kristjani naj niti ne imenuje! Gotovo je napak, če bi se mislilo, da se radi teh besedi sv. Pavla o spolnih rečeh niti govoriti ne bi smelo. O spolnih rečeh se med kristjani ne sme govoriti na pohujšljiv, nespodoben način!

Kaj pa bi dosegli s tem, če bi o grehu nečistosti sploh nikdar ne govorili? Ali bodo mar ljudje zato bolj čisti in sramežljivi? Vprašam, če na njivo ne boste nič vsejali, ali na njivi ne bo nič rastle? Ne! Na njivi bo vseeno rastlo, a rastle bo plevel; če hočete pridelati pšenico, morate sejati pšenico. Če hočete čistost imeti, jo morate tudi sejati. Človek sam od sebe bo zlezal le v nečistost. To uči izkušnja. Če vzame otrok oster nož v roko, mu ga brž vzamete iz rok. Zakaj? Zato, da se ne rani. Najostrejši nož za otroško dušo pa je spolni nagon. S tem uniči otrok lahko sebe, če spolnega nagona prav ne izrablja ali ga ne premaguje; uniči pa s svojim nebrzdanim spolnim nagonom lahko tudi veliko drugih oseb, saj nečistnik je kakor norec, ki maha z nožem okoli sebe. Navadno se mladina svari pred mnogo drugimi nagnenji, pred najhujšim nagnenjem pa malo ali nič. Kaj bo nasledek? Da bo mlad človek mislil: Vse smem storiti, kar hočem.

Poudarjali smo prej, da brez čistosti ni nobene čednosti; nečistost pa je pravo pogorišče vseh boljših lastnosti v človeku. Bog pa nečistost ne gresta nikoli skupaj. To prav dobro vedo brezverci, sovražniki božji in sovražniki svete Cerkve. Zato pa ljudi povsod napeljujejo v nečistost in tolikanj zagovarjajo nečisto življenje. Učimo se od njih! Le čistost je podpora in opora bogoljubnega življenja. Kdor resno hoče ljudi dovesti k Bogu, jih mora poizkusiti prej vtrditi v sveti čistosti. Zato je v resnici vzgoja k čistosti središče vse vzgoje.¹

3. Vzgoja k čistosti je težavna.

Dobro vem, predrage matere, kako želite, da bi imele nedolžne otroke, sramežljiva dekleta, poštene fante... Gotovo bi

¹ „Sonst halte ich es für eine heillose Verblendung, wenn Geistliche oder Eltern meinen, die anvertraute Jugend werde am sichersten unschuldig bleiben, wenn sie selbst nie von derartigen Sünden etwas sagen, wie wenn die Finsternis der Unwissenheit vor einer Sünde schütze, welche vor allem die Finsternis liebt, Finsternis braucht und am üppigsten darin gedeiht.“ (Alban Stolz, Erziehungskunst, p. 114.)

rade vse storile, da bi le to dosegle. Kolika žalost za mater, če ji nakopavajo otroci sramoto za sramoto!

Toda tudi vestna mati si ne ve prav pomagati, kako bi se lotila dela. Otroku lahko reče: moraš ubogati, moliti, krasti ne smeš, lagati ne — — Kaj, kdaj in koliko naj mu pa govori o čistosti? Morda bo včasih prezgodaj, včasih prepozno; včasih premalo, včasih preveč; včasih preostro, včasih premehko.

Ravno radi teh težav in nevarnosti, da bi otroka ne pohujšali, mnogo staršev rajši nič ne govori o tem in pusti otroke rasti in delati tjavendan. Povedali smo pa že prej, da se s tem ne doseže nič dobrega.

Omenjene težave se bodo dale znatno zmanjšati, če je mati pobožna in resno želi otroka obvarovati pred grehom sploh. Bilo bi pač neumljivo, da bi skrbna mati odtegnila otroku svojo roko, kadar mu je iti čez najbolj nevaren prepad, dočim ga je spremljala po manj nevarnih potih. Pobožna mati bo našla sredstev in besed, ki jih posvetna mati ne more umeti. Zato je tako važno, kakšna dekleta se poročijo.

Dekle, ki je pred poroko čisto živela, bo veliko bolj gotovo pazila, da tudi njeni otroci ne bodo gazili po blatu nečistosti. Dobra nevesta že naprej naredi ta sklep, da hoče vse otroke Bogu darovati. Prisiljena nevesta izgubi strah pred nečistostjo, in čez kaj časa se ji ne bo nič čudno zdelo, če njena hči ni boljša, kakor je bila nekdaj sama.

Pa vkljub vsej pazljivosti se lahko tudi dobri materi otrok spridi, zakaj tu se gre za hudo strast! Škof Avguštin Egger pa pravi, da čednost čistosti zmaga, če jo druge čednosti varujejo. Kjer ja splošna vzgoja za nič, tam je tudi s čistostjo tako, kakor bi jo na nerazorano zemljo sejali: oprijela se ne bo, ali le nekaj časa brlela, o prvi suši pa shirala in zvenela. Podlaga čistosti je živa vera v Boga Sodnika, ljubezen do Jezusa in Marije, tanka vest, ki pravi, da je nečistost grd greh, krepka volja, da se človek zna kaj krotiti in premagati. Razmehkuženi otroci v jedi, v pijači, obleki, razvajeni v jeziku — — taki bodo težko čisti.

Svetujem vam, le pogledjte, po kakšnih hišah se odrasli otroci najprej vdajo nečistemu grehu? Po tistih, po katerih ni bilo splošno nobene vzgoje! Tam, kjer malim otrokom puščajo, da delajo, kar hočejo. Stroga vzgoja res v krščanskem duhu —

pa takih hiš ni veliko — vzgoja po Srcu Jezusovem, ne samo stroga s kletvino in šibo — to je najboljša šola za čistost.

Končno, ker je vzgoja k čistosti vendar vkljub temu še zmeraj težka, radi o tem kaj berite — recimo v „Detoljubu“, „Življenju svetnikov“ — na razpolago morete dobiti pri duhovnikih eno ali drugo knjižico — in predvsem molite!

Molite v čast sv. Alojziju, sv. Jožefu, Materi božji, da otroci ohranijo nedolžnost.

Očetu sv. Bibijane je bilo ime Flavijan. Neki večer je svoji hčerki ravno prebiral življenje sv. Neže ter jo navduševal za sv. čistost in sv. vero. Kar prihrumijo vojaki in odpeljejo očeta in hčer. Očetu so iztaknili oči, hčerko so dali neki nečistnici, da bi jo zapeljala v greh. Pa vsi poizkusi hudobne babure so bili zastonj. Sv. Bibijano štejemo med svete mučenice, ki je umrla za sv. vero in sv. devištvo.

Če bodo starši s tako častjo govorili o najlepši čednosti, ni skoro mogoče, da bi se angelska nedolžnost ne priljubila vašim sinovom in hčeram.

Poznajoč pa dobro meseno nagnenje, ki divja v človeku, boste otrcke pogosto pošiljali k izpovedi in k sv. obhajilu. „Rešnja kri Jezusova, to je vino, iz katerega brsté device.“ Iz posvečujoče milosti, ki jo bodo otroci vnovič in vnovič obnavljali, bodo priraščale nadnaravne čednosti in sedmeri darovi Sv. Duha, ki bodo dali otroku pamet in voljo, da se bo vojskoval zoper nečiste strasti. „Videl sem mlade ljudi, ki so živeli v najnevarnejših, grešnih priložnostih, pa so vendar čisti ostali. Kaj jih je ohranilo? Mesečna spoved in sveto obhajilo!“ (Segur.)

4. Kaj se mora predvsem doseči.

Veliki škof Ketteler je rekel: „Sedanje čase je močan le tisti, ki nastopa organiziran (združeno), ki dobro ve, kaj hoče doseči, pa tudi kako hoče to doseči.“

Če se torej trudimo pri mladini za čistost: kaj moramo doseči? Odgovor: Ali „krancelj“ pri poroki, ali pa „krancelj“ na rakvi!

Spolni nagon je naredba božja. Bog je vstvaril moža Adama in ženo Evo ter jima je rekel: „Množita se in polnita zemljo!“

Je pa spolni nagon, posebno vsled izvirnega greha kakor divji hudournik, ki buta in ravsaja s svojimi valovi. Toda divja voda škoduje; drugače ona, katero napelje mlinar na jez, da mu

goni mlinska kolesa. Tako je tudi modri nebeški Stvarnik uredil spolni nagon, odločivši mu delo v redni zakonski zvezi, ki je posvečena v zakramentu sv. zakona.

Spolna ljubezen, sicer tako neukrotljiva, mora v zakonu služiti Bogu, tako, da postaneta zakonska s tem, da rodita in redita otroke, naravnost orodje božje in prava božja namestnika. Spolna ljubezen v zakonu ni samo nekaj trenutnega plamena, ampak ima vztrajati do smrti. Ravno s tem dobi mož zanesljivo prijateljico, in žena zvestega varuha. Življenje zakonskih ima pred seboj gotove cilje, določeno delo, ki jih priganja k varčnosti in neumorni pridnosti. Zato navadno tudi bolj lehkomišljeni ljudje postanejo v zakonu več ali manj resnobni in delavni. Iz tega spolnega razmerja izvira ona požrtovalnost in skrbnost, s katero objemata oče in mati svoje otroke. Če premišljujemo, koliko dobrega sadu donese srečen, krščanski zakon, se moremo le čuditi božji previdnosti, ki je znala spolni nagon v zakonu tako lepo izkoristiti.

Kaj pa ljubezen izvun zakona? Ta je prvič pregrešna — vdrugič: taka ljubezen rodi samo gorje!... Zapeljivcu je le to mar, da se speča z osebo drugega spola, drugega nič... Ali mar vpraša, kakšni bodo nasledki za žensko? Ali mu je mar otroka, ki revček zaničevan pride na svet? Oče ga zataji, če le more; in če tega ne more, je le po kroncah pripravljen plačevati zanj in še temu se odtegne, ako je mogoče. Ali mu je kaj mar za svoje starše, katerim dela sramoto? Ali mu je mar za nesrečo, v katero pahne tujo osebo morda za celo življenje? Ali mu je mar njegovo dobro ime, ali mu je mar zveličanje njegove duše? Vse to pozabi... v trenutku strasti ni več gospodar samega sebe. Spominjam se več kakor enega mladeniča, ki je jokal pri meni v sobi in s solzami obžaloval svoje mladeniške zmote in svojo nesrečo. Velika večina njih pa ne joka... četudi postane zapeljivec samomorilec lastne duše in ropar in dušni morilec tuje osebe... In vse to še svet imenuje ljubezen, dočim je v resnici najgrše sovraštvo. Alban Stolz je rekel: „Kakor je greh človeka ubiti, ravnotako je greh človeka nezakonsko roditi.“ Trda beseda! Pa če se pomisli, koliko zla in nesreč izvira iz nezakonskih spolnih dejanj, moramo priznati, Alban Stolz je pravo povedal.

Pa zakaj to tako poudarjam? Ravno zato, da spoznate, da se morate res za to prizadevati, da bo otrok imel

krancelj pri poroki ali pa krancelj na rakvi. Zdi se mi, da se čimdaljebolj ta zavest izgubiva!

Zoper našo zahtevo se sliši mnogo p o m i s l e k o v. Najprej od strani mladih ljudi, katerim se zdi pretirano, da ne bi smeli izvun zakona prav nič streči spolni nasladnosti, češ, vsaj se vsi niti poročiti ne morejo, ali pa ne, kadar bi radi. Da brezverci zagovarjajo takoimenovano „prosto ljubezen,“ ter učijo: imej katero hočeš in če ti žena ni všeč, vzemi drugo, se ne moremo čuditi, zakaj če zavržejo Boga, je umevno, da zavržejo tudi šesto božjo zapoved. Čudno pa je, da za takimi nauki derejo celo prismojene ženske.

Ravno ženska mora biti najbolj hvaležna tej strogi naredbi, da je vsako naslajevanje spolnega nagnenja zunaj zakona — pregrešno! S katero pretvezo tako pogosto napeljujejo moški v nečistost? S tem, da pravijo: saj ni nič greh! Če bi res nič greh ne bilo, če bi Bog sam ne bil zavaroval deviškega deklinštva in sploh ženske časti — kakšna reva bi bila ženska na svetu! Sedaj vidimo pri nezakonskih materah le izjeme, — in te izjeme so bridke — kaj če bi to sploh veljalo, da bi zakonski stan ne stavljal gotovih mej spolni poželjivosti, potem bi bil ves svet ena sama Sodoma in Gomora. Tako je zakonski stan najbolj trdna opora sv. čistosti; zato je zakonski stan tako na potu nečistnikom in razbrzdancem. Bolj, ko se bo rahljala zakonska vez — bolj, ko se bo izgubivala svetost zakona, tem bolj bo legal svet v mlakužo nečistosti.

Sedaj bo lahka vaša sodba o tistih ljubovanjih za „šalo“, o katerih bomo še pozneje govorili; pa tudi lahko izpoznate, da je nečisto življenje pred poroko pregrešno in pogubno. Ravno boj z nečistimi izkušnjavami utrdi mlademu človeku značaj, da postane fant mož, še preden stopi pred poročni altar, in čista dekle bo najlažje zvesta žena, bogoljubna mati in skrbna gospodinja. Ni zadosti, da so poročenci dozoreli po telesu, ampak tudi pamet mora dozoreti. Kako malo možatosti, samozatajevanja, obzirnosti — reči, ki so v zakonu tako potrebne — kažejo tisti ženini, ki so kakor otroci drli za mamljivo poželjivostjo. Kdor hoče v zakonu plemenito ljubiti, mora že pred zakonom plemenito živeti.

Neka hči je imela s fantom znanje in mladenič je pričel ponoči zahajati k njej. Mati hčer resnobno posvari: „Nič nimam proti temu, da ga vzameš; ali to hočem, da boš nesla krancelj

od hiše.“ Kar je ta odločna mati zahtevala od svoje hčere, to zahteva sv. Cerkev tudi od vaših otrok. — Krancelj pri poroki! Ali pa krancelj na rakvi! Navada je, če umrje samska dekle ali samski fant, da mu ovenčajo rakev in ta venec mu položijo na grob. Kako lep pomen in kako lep opomin ima ta venec!

Vsi se ne morejo poročiti, ker nimajo priložnosti ali veselja ali zdravja ali dote, in tudi ni potrebno, da bi se vsakdo poročil. Ali od vseh se zahteva čisto življenje v samskem stanu. Tu ni nobene izjeme! Komu naj se izjema dovoli? Bogatemu, učenemu, lepemu? Kakor hitro se naredi le ena izjema, potem je 6. božja zapoved prazna pena za človeški rod. Sicer lehkoživci pridejo radi s trditvijo na dan, da zdržno življenje škoduje zdravju; pa Bog je moški in ženski spol vstvaril tako, da mu tudi zdržnost ne more nič škodovati; o tem so edini vsi učeni zdravniki.

Da pa je prostovoljni deviški stan pred Bogom popolnejši, to nam povesta notranji čut in sv. Cerkev. Sv. Janez Ev. imenuje device prvine božje, ki gredo za Jagnjetom, kamorkoli gre; ki so pred Jagnjetom peli pesem, ki jo drugi izvoljeni niso mogli peti. Nekatero matere se tako boje, da bi njihove hčere ne ostale „tete“ pri hiši; zato jih silijo v zakon ali pa rade zatisnejo eno ali pa obe očesi, če se plete kako grešno znanje. Prej so molile za svoje otroke; ko so pa odrasli, jim vajete nadolgo izpustijo. — Kako se bodo take matere na sodbi zagovarjale? Pobožna mati ne bo nič manj vesela, če hoče tudi dekle samska devica ostati — zavoljo Boga; posebno pa bo vesela, če hoče hči iz poklica izvoliti deviško redovno življenje, kar bi bilo le v čast domači hiši in v veliko vspodbudo fari . . .

Če pa kaka mati želi, da bi bila njena hči napol Marijina, napol posvetna, nazadnje samo fantovska ostane. Moža lovi, pa le sramoto vlovi! Ljube matere! skrbite najprej za „božje kraljestvo in njegovo pravico, vse drugo vam bo privrženo.“ Božja previdnost ne bo zapustila ne vas in ne vašega otroka, samo greha ne smete podpirati!

Krancelj pri poroki ali pa krancelj na rakvi, to naj bo jasen cilj, ki se mora doseči! Ne samo nekaj, ne samo napol, sicer se nič ne doseže, marveč vse izgubi. Nikjer ni: samo nekaj, samo napol, samo enkrat — tako nevaren, kakor pri nečisti poželjivosti. — „Samo enkrat“ bom šla na ples, „samo enkrat“ s fantom na semenj, samo enkrat bom odprla okno, samo enkrat bom šel klicat ono dekle in potem velikokrat greh in dolga pokora!

Ena sama iskra zadostuje, da je cela streha v ognju, vsa hiša v nesreči.

Neki ubogi kmet je pridelal sod vina. Že je računal, koliko bo za vino izkupil in kam bo ves denar uporabil. Neko nedeljo so šli k sv. maši. Pri hiši so pa imeli bolno, božjastno deklico. Tej so rekli: „Boš pa ti ostala doma za variha.“ Deklica res doma ostane. Postalo ji je dolgčas. Misli si: „kaj, če bi si šla v hram natočit kupico vina.“ Vzame kozarec in pravi: „En sam kozarček ga bom.“ Pa gre. Pride k sodu, odpre pipo . . . vino začne teči . . . v tem trenutku napade deklico božjast, nezavestna se zvrne po tleh. Ko pridejo domači domov, najdejo revico ležečo v kleti, v rokah je še držala kupo, krog nje je bila velika luža vina, sod je bil — prazen.

To je bilo samo — enkrat! In tu imate podobo marsikatere padle deklice in izgubljenega fanta, ki je tudi mislil — samo enkrat! Torej matere ne pozabite: Krancelj pri poroki ali pa krancelj na rakvi, to se mora doseči!

J. Mikš.

(Konec prihodnjšč.)

Katehetične pridige.

XXI. Kdaj je treba moliti.

Neprenehoma molite!

(1. Tes. 5, 17.)

Naši slovenski romarji so v sv. mestu Jeruzalemu videli ljudi različnih narodnosti in ver. Videli so Jude, Turke, Arabce, Beduine iz puščave, zamorce, došle iz vroče Afrike, videli so katoličane, razkolnike različnih ločin in spoznavalce še drugih verstev. Pri vseh teh tako različnih ljudeh pa so opazili nekaj skupnega, namreč vse so videli tudi moliti, seveda vsacega po svoje. Mohamedane so opazovali, ko so molili v svojih mošejah, ali kar pod milim nebom se klanjali, dotikati se z glavo tal; Jude so videli ob zidu žalovanja šepetati svoje molitve; različne razkolnike so pa slišali v cerkvi božjega groba opravljati svoje molitve in bogoslužja. Iz tega lahko sodimo, da moli vsak človek in da je nagnenje do molitve človeku že prirojeno. Kdor ne moli, ta zatira v sebi to človeško nagnenje in se sili biti podoben živali, ki nima tega čuta.

Molitev je torej za nas častno znamenje, da smo ljudje bitja, ki spoznavajo Stvarnika, zato toliko častneje za nas, kolikor

pogosteje molimo, in Zveličar nam tudi pravi, da je treba vedno moliti in ne jenjati.“ (Luk. 18, 1.). Posebno so pa nekatere priložnosti, o katerih moramo moliti; ako hočemo še veljati za krščanske ljudi. O teh priložnostih vam hočem sedaj govoriti.

Ako hoče človek pokazati, da se loči od živali, mora moliti zju traj, ko se vzbudi in vstane. Žal, da je tudi mnogo takih ljudi, katerih imena so zapisana v krstni knjigi, katerih prva misel je na jed. Ne bodimo jim podobni, ampak ko se vzbudimo, mislimo takoj na Boga, spomnimo se njegove dobrote, da nam je podaril zopet nov dan, pomislimo, da je preteklo noč trpelo mnogo ljudi neizrekljive bolečine, da jih je mnogo prišlo ob vse svoje premoženje, da jih je mnogo izgubilo to noč časno življenje in se pogreznilo v večno pogubljenje. Koliko jih je storilo to noč prvi smrtni greh, koliko zapravilo za vedno oblačilo krstne nedolžnosti, koliko zašlo na pot pogubljenja za vse svoje življenje. Mi pa smo mirno in sladko spali in se zdravi, čvrsti in pokrepčani vzbudili, ali se ne spodobi, da zato v molitvi zahvalimo svojega Boga, obenem se pa tudi priporočimo njemu za varstvo in pomoč za cel dan in mu tudi že zdaj darujemo vsa svoja opravila in s tem obudimo dobri namen in tako storimo vse svoje trpljenje in vse svoje delo Bogu dopadljivo in zaslužno za večnost.

In zvečer, ko zatone solnce, pomislimo vsaj nekoliko, koliko bridkega gorja prinese lahko en sam dan Adamovim otrokom v solzni dolini. Tu smrt, tam bolezen, tu požar, tam povodenj, tu strela, tam naliv intakodalje brez konca in kraja. Mi pa smo preživeli dan mirno in srečno brez nevarnosti in nesreče na duši in telesu. Ali ni spodobno, da se hvaležni spomnimo v molitvi svojega nebeškega variha in dobrotnika.

Med dnevom nas pa glas zvona dol iz zračnih višin kot nebeški klicar tri- štirikrat opozarja, da vsaj za trenotek odtrgamo roko in srce od zemeljske grude in jih povzdignemo tja gor k svoji nebeški domovini, k svojemu Očetu, ki tam gori čuje nad nami. Ali ne bi bilo nehvaležno, ko bi tudi pri tem glasu zvona se človek ne spomnil svojega Boga?

O blažena naša slovenska domovina, vrt božji, zaviti v cvetje in zelenje, izmed katerega se dvigajo beli zvoniki po ravninah in višinah, od koder se dan za dnem glase zvonovi in

vabijo vernega Slovence, naj se spominja svojega Boga v nebesih. Jeruzalemski romarji so prepotovali cele poldneve, pa niso videli drugega, kot kamenje in prah, videli niso nikake cerkve, ne slišali ljubkega glasu zvona.

Moliti je treba med dnevom tudi pred jedjo in po jedi. — Jed je dar božji, zato je treba za ta dar prositi in ko smo ga prejeli in zaužili, se tudi zanj zahvaliti. To storiti je dolžan vsak človek, ne samo kmet, ki lahko vidi, da dobiva vse iz roke božje, ker ima vse svoje premoženje pod božjim varstvom in ves njegov trud in znoj ne pomaga nič, če ni solnca in dežja od zgoraj, temveč tudi oni se mora spominjati Boga pred jedjo in po jedi, ki dobiva svojo plačo enako ob dobri ali slabi letini, ki ne ve za sušo ali močo, za slano ali točo. To že zato, ker jih mnogo, ki imajo vsakovrstnih jedil na izbiro, pa sredi najboljših jedi umrjejo lakote, ker imajo take bolezni, da ne morejo ničesar uživati. Dar božji je jed in pijača, dar božji je pa tudi to, da moremo te darove božje tudi uživati in za tak dar se spodobi, da Boga prosimo, in ko smo ga prejeli, se tudi zanj zahvalimo.

Pobožni kralj Alfonz aragonski opazi, da njegovi mladi plemiči opuščajo molitev pred jedjo in po jedi. Hoče jih dobro posvariti, zato jih povabi skupno k obedu. Brez molitve se vsedejo k mizi. Odpro se pa vrata in vstopi berač, ki se brez pozdrava meninič tebinič vsede za mizo in je. Plemiči pogledujejo radovedno kralja, kdaj bo spodil tega predrzneža od mize, toda kralj ne reče nič. Ko se berač naje, vstane in odide brez pozdrava in zahvale. „Kako se vam zdi ta mož?“ vpraša kralj plemiče. „Ostudno je to“, vskliknejo obenem, „kako more biti tako nesramen?“ Kralj pa, ki je berača nalašč povabil, reče slovesno in resno: „Temu beraču ste vi popolno podobni. Dan za dnem jeste za mizo nebeškega Očeta, pa hodite kot ta berač k mizi in od mize, ne da bi ga kdaj zahvalili. Sramujte se in zapomnite si ta nauk za prihodnje.“ Ponižani so se umaknili mladeniči; molitve pred jedjo in po jedi pa niso nikdar več pozabili.

Moliti je treba tudi pred delom in po delu. Že star in lep pregovor pravi: „Z Bogom začni vsako delo, pa bo dober tek imelo, z Bogom delo dokončaj, pa boš prišel v sveti raj.“ Naši verni predniki so se tega lepega pregovora tudi držali. Kolikokrat še zdaj naletimo na voznika iz starega vernega časa, ki napravi, preden požene, pobožno križ pred konje na tleh in reče: „Bog in sveti križ božji!“ In zopet drugič še slišimo: „Pa začnimo v imenu božjem!“ ali po delu: „Hvala Bogu, srečno smo končali.“

Ti kratki vsikliki kažejo vernost naših prednikov, ki so vse svoje delo in opravilo stavili pod varstvo božje in ves uspeh in izvršitev prisojali božjemu blagoslovu. Zdaj pa peša vernost med nami in na Boga se ne misli ne pred, ne po delu in mnogo jih je, ki celo molitev pred podukom in po poduku v šoli trpe le z veliko nevoljo. Mi pa se držimo le še starih, lepih navad in, ako ne moremo kaj več moliti pred delom in po delu, pa posvečujemo svoje delo vsaj s kratkimi pa prisrčnimi vzdihljeji!

Cesarica Marija Terezija nam daje prelep zgled molitve pred delom. Vkljub temu, da je imela kot vladarica čez glavo posla, ni šla nikdar na svoje dnevno opravilo, ako ni bila prej pri sv. maši, in je mnogo molila in premišljevala.

Sv. Peter piše, da hudobni duh hodi okrog in išče koga bi požrl; zato ni čudno, da človeka večkrat napadajo skušnjave, ki ga napeljujejo v greh. Kadar pride tudi nad nas taka nevarnost, tedaj bode najboljše orožje zoper hudega duha molitev. Ako se v skušnjavi le spomnimo na Jezusa, na Marijo, na angela varuha, tedaj je pol bitke že dobljene; ko smo se pa v prisrčni molitvi priporočili njihovi brambi, tedaj smo pa že zmagali. Kako lepa, zaupna in prisrčna je ona molitvica sv. Ignacija k ljubemu Zveličarju: „Duša Kristusova, posveti me . . .“ — Ali ona k Materi božji: „Pod tvoje varstvo pribežimo o sv. božja porodnica . . .“ Ako v skušnjavi moliš tako molitvico zaupno in prisrčno, gotovo boš zmagal. Naš Učenik nam govori: „Čujte in molite, da ne padete v skušnjavo“ (Mat. 26, 41.). Ako bi bil Peter z apostoli molil, mesto spal, gotovo bi ne bil on tako sramotno zatajil svojega Gospoda, in apostoli bi ga ne bili zapustili ob uri poizkušnje.

V tej solzni dolini obiščejo nas pa pogosto še druge težave bodisi telesne ali duševne, težave, v katerih pač ne moremo dobiti druge pomoči, kot pri Bogu. Take nadloge so nevarne bolezni, suša ali moča, strela ali toča, potres in druge nesreče. Zoper te nezgode se ni izkazalo še nobeno drugo sredstvo, kot iskrena molitev; zato je mati sv. Cerkev že sama tudi vpeljala molitve in procesije, da se njeni otroci v takih časih skupno zatekajo k svojemu nebeškemu Očetu za pomoč.

Posebno k skupni molitvi nas vabi sv. Cerkev, da molimo tako vsi za vsakega in vsak za vse. O taki molitvi pravi sv. apostol Jakob: „Molite drug za drugega, da boste ohranjeni, veliko namreč premore stanovitna molitev pravičnega“

(Jak. 5, 16.). Zato je posebno koristno, da molimo za vse ljudi; tako molitev Bog usliši zato, ker je prošnja združena z ljubeznijo do bližnega. Molimo torej za nedolžne, da ohranijo milost božjo, za grešnike, da se spreobrnejo, za nevernike, da najdejo pot resnice, za bolnike, da vdani v voljo božjo prenašajo trpljenje, za mrtve, da zadobe večni mir in pokoj. „Sveta in dobra je misel moliti za mrtve, da bi bili grehev rešeni“ (II Mat. 12, 46.), pravi sv. pismo. Pa ne samo za one, ki so nam dobri, smo dolžni moliti, temveč Zveličar veli moliti tudi za tiste, ki nas obrekujejo in preganjajo.

Ako je zapovedal Gospod moliti celo za sovražnike, koliko večja dolžnost je, da molijo starši za svoje otroke, otroci za svoje starše, ker so za Bogom njihovi največji dobrotniki. Dolžni smo moliti za svoje dobrotnike in sorodnike, ker smo dobili od njih obilno dobrot, duhovnih in telesnih. Ako pomislimo, koliko dobrot smo prejeli od učiteljev in duhovnikov, ki so nam v naši mladosti kazali pot do sreče na tem in onem svetu, ali se jih ne bomo radi spominjali v svojih molitvah? Duhovniki že po svoji vzvišeni službi darujejo in molijo za svojo čredo, čreda naj pa vzame za zgled prve kristjane, ki so neprenehoma molili za Petra, ko je v ječi zaprt pričakoval bližnje smrti.

Treba je pa moliti za posvetno gosposko, da modro čuje nad narodi in skrbi za njihov dušni in telesni blagor. Današnji je težko vladati in krotiti razbrzdano ljudstvo, kar nam zadostno kaže upor na Portugalskem. Za svoj blagor, za svoj mir in srečo prosimo, ako molimo za svojega vladarja in za svetno gosposko, da jim da Bog moč in razsvetljenje, da morejo dajati modre zapovedi in s krepko roko krotiti uporne sile.

Slišali smo, kdaj in za koga naj posebno molimo. Ali se vam bo zdelo to preveč in pretežavno? Naj vam povem, kaj je rekel neki župnik-romar jeruzalemski. Ko je v Kajiri videl po ulicah ono živahno vrvenje in drvenje ljudi različnih ver in narodnosti, pravi: „Ti ljudje pač nimajo časa misliti niti na Boga, niti na smrt. O kako blaženi so moji ljudje, oni žive v primeri s temi kot v samostanu. Ko vstanejo, molijo, kadar zvoni, molijo, pred jedjo in po jedi molijo, po dnevi delajo pod milim nebom in mislijo pogosto na Boga, preden gredo počivat, zopet molijo. Da res žive kot v samostanu, pa umirajo tudi kot v samostanu

z veselim upanjem na večno življenje.“ Tudi vi bodite veseli, da živite v kraju, kjer lahko molite, kjer vas vse vabi in sili k molitvi, kajti naša molitev na zemlji je najboljša priprava na večno molitev v nebesih. Amen.

Ferdinand Gregorec.

XXII. Očenaš. (1.)

Eden je naš Oče, ki je v nebesih
Mat. 23, 9.

Blizu vrha lepe Oljske gore na vzhodni strani Jeruzalema stoji ne ravno velika, toda prijazna cerkev, ki se imenuje cerkev Očenaša. Pred njo je vrt obdan v čveterokotu od visokih hodnikov in v stenah teh hodnikov so vzdane velike plošče, v katere je vdolben Očenaš v različnih jezikih. Zdaj je bilo 35 plošč, slovenski romarji pa so peljali v Jeruzalem s seboj ravno tako ploščo z Očenašem v slovenskem jeziku, da se kot šestintrideseta vzida na tem kraju kot znak iskrene zahvale slovenskega naroda Zveličarju za to prelepo, nebeško molitev. Naš Gospod Jezus Kristus je učil Očenaš sicer že v Galileji, toda iz evangelija sv. Luke je sklepati, da ga je povedal svojim učencem tudi tukaj, zato so kristjani sezidali tu cerkev in omenjene lope, kjer je vzdan Očenaš v raznovrstnih jezikih. O, kako so naši romarji s prisrčno gorečnostjo izmolili Očenaš na tem sv. kraju. Da ga bomo mogli tudi mi z iskreno pobožnostjo moliti vsakikrat, zato bomo v par govorih bolj natančno premišljevali pomen te zlate molitve,¹ ki nas jo je naučil sam naš božji Učenik, ki naj nam bode pri tem premišljevanju tudi pomočnik!

Naš Zveličar je molil premnogokrat in njegovi učenci so ga pač opazovali in premišljevali, kaj moli toliko; zato ga je nekoč, ko je nehal moliti, prosil eden njegovih učencev: „Gospod, uči nas moliti, kakor je učil tudi Janez svoje učence“ (Luk. 11, 1.) Tedaj jih je naučil Gospod prekrasno molitev Očenaš.

Ta molitev obstoji iz nagovora in sedmerih prošenj. Nagovor se glasi: Oče naš, kateri si v nebesih in nam v

¹ Cfr. tudi pridige o Očenašu (I.—IX.) v Duh. Pastirju leta 1905, str. 18. in sl.

teh kratkih besedah razodeva mnogo važnih in veselih resnic. V stari zavezi je izvoljeno ljudstvo klicalo Boga z nekim strahom z besedo „Gospod“, kot kliče služabnik svojega gospodarja; Gospod Jezus Kristus nam pa veleva v svoji molitvi klicati Gospoda nebes in zemlje z milo in ljubeznivo besedo „Oče“. Ta beseda nam daje veselo zaupanje, da smo mi otroci nebeškega Očeta. Ako pomislimo pa ljubezen očetovskega srca do svojih otrok, tedaj nas mora pa minuti ves strah in vsaka bojazen. Česa naj se bojimo, ko je vsemogočni Bog, neskončno dobrotljivi in neskončno usmiljeni Bog, naš Oče. On nas je ustvaril, on nas ljubi, on nam more pomagati in nas varovati, ker je vsemogočen. On nam rad pomaga, ker je neskončna dobrota, on nas ne zavrže, akoravno smo ga tudi kdaj razžalili, ker je neskončno usmiljen in zato nam rad odpusti naše prestopke, če jih le hočemo spoznati in obžalovati. O, kako veselo oznanilo iz ust Gospodovih, da je Bog naš oče!

Besedica „naš“ je tudi zelo važna in poučna. Ona nam naznanja, da Bog ni samo moj ali samo tvoj oče, temveč naš Oče, oče vseh ljudi. Torej so vsi ljudje otroci nebeškega Očeta in, ker so otroci enega očeta, so tudi bratje in sestre med seboj. Kateri oče pa bi bil vesel, ko bi se otroci v njegovi hiši prepirali med seboj. Ni ga takega očeta. Koliko bolj pa mora biti to zoprno nebeškemu Očetu, ker on je Bog ljubezni in miru. Zato pa slišimo, da v krščanskih bolnišnicah ne delajo nikakega razločka med bolniki, ki se oglasijo za vsprejem, in tedaj jih ne vprašajo po veri in narodnosti, ampak po bolezni. Tudi v gostiščih v Sveti deželi ne izprašujejo romarjev po njih narodnosti in veri, temveč sprejmejo vsakega, ki je prišel obiskat in počastit sv. kraje. Gotovo pa močno žali očetovsko božje srce vsakovrstno preganjanje in nasprotstvo med posameznimi ljudmi in med različnimi stanovi in narodi na zemlji. Toda tudi tega divjanja bo enkrat konec, ker naš Oče, ki je v nebesih, bo storil, da bo kdaj samo en hlev in en pastir in tedaj bo On čez vse ljubljani Oče med seboj še ljubečih svojih otrok, kot je že zdaj v nebesih ljubljani Oče ljubečih se angelov in svetnikov.

Naš nebeški Učenik nas je naučil z besedo „Oče“ poklicati in nagovoriti Boga zato, da se mu že s to besedo prikupimo, kajti ta beseda očetu posebno ugaja. Neka mati je bila silno žalostna in potrta, ker je njen sin ni hotel nikdar poklicati

z besedo „mati“ in je o tem milo tožila. Iz tega vidimo, kako ljubo je staršem, da jih otroci kličejo „oče ali mati“. Ker je pa človeški oče ustvarjen po podobi nebeškega Očeta, torej razveselimo tudi mi svojega Boga, ako ga pokličemo z ljubeznivo besedo „Oče“. Pa še več je storil naš nebeški Učenik. Sedem prošenj nam je podal na jezik, toda razvrstil jih je tako, da bi z njimi toliko laže omečili usmiljeno srce nebeškega Očeta.

Ako pride kdo koga kaj prosit, tedaj ne bo kar s prvo besedo povedal svoje prošnje, temveč ga bo najprej lepo pozdravil, mu bo vse dobro želel in pohvalil njegovo dobro srce; potem bo šele prišel s svojo prošnjo na dan, ko si je tako pripravil naklonjeno njegovo srce.

Ravnotako nas je naučil tudi naš nebeški Učenik. Takole nam je velel najprej prositi: „Posvečeno bodi tvoje ime, pridi k nam tvoje kraljestvo, zgodi se tvoja volja, kakor v nebesih tako na zemlji.“ Vidite, s temi besedami želimo mi najprej Bogu, da bi se godilo vse tako, kot njemu dopade. Toda Bog ni kot človek, da bi se mu moglo kaj želeli z besedo, kar mu mi sami ne storimo. On je vseveden, zato je potreba, da to, kar mu želimo, tudi storimo, zato je potreba, da pomen teh treh prošenj razložim, da se po tem ravnamo in si s tem pridobimo nebeškega Očeta, da nam izpolni nadaljne prošnje.

Posvečeno bodi tvoje ime! S tem prosimo in želimo, da bi se božje ime nikdar ne onečestvevalo in sramotilo, temveč častilo in hvalilo. Pomislite vse slovesno zvonjenje po celem svetu ob nedeljah in praznikih, slovesno službo božjo z močnim petjem in veličastno glasbo, veličastne procesije s krasnimi banderi in zastavami, duhovščino in cerkvene služabnike v lepih in dragocenih cerkvenih oblekah, bujno pisane cvetlice in omamljivo prijetni duh kadila, ali ni to ginljivo in prisrčno češčenje božjega imena po vesoljnem svetu v prijaznih, pa tudi veličastnih hišah božjih? Ali ni strah božji, ki vlada pri dobrih kristjanih, ali niso križi in kapelice ob potih, ali niso podobe božje in svetnikov po vaših stanovanjih, ali niso vaše iskrene molitve zjutraj, ob raznih urah dneva in zvečer prelepo znamenje gorečega češčenja imena Gospodovega?

Res je, toda z bridko žalostjo moramo pa tudi pritrditi, da je še med nami kristjani mnogo nesrečnikov, ki svetih dni ne posvečujejo, jih s plesom, pijančevanjem oskrunjajo, službo božjo opuščajo ali se pri nji vedejo nespodobno. Dobe se, ki v ne-

deljah in praznikih opravljajo hlapčevska dela. So, ki Boga in njegove svetnike, njegove namestnike sramote in preklinjajo, ki sv. zakramente nevredno prejemajo, sv. obljub ne drže in po krivem prisegajo. Z vsem tem se močno oskrunja in onečaščuje Gospodovo ime.

Tako pri nas, kjer je prava vera razširjena, kaj pa drugod po svetu! Izmed 1500 milijonov ljudi na zemlji je komaj polovica kristjanov, mnogo ljudi je še popolnih paganov, ki molijo malike. Oj, kako se po širni zemlji onečaščuje božje ime!

Ko molimo: Posvečeno bodi tvoje ime! — moramo želeli v resnici, da bi vsi katoliški kristjani po sv. veri živeli, da bi vsem svetila luč prave vere, pa tudi v dejanju moramo pokazati to svojo željo s tem, da skrbimo za krščansko vzgojo otrok, da podpiramo tudi z denarjem, da se morejo dobri mladeniči izučiti za duhovski stan, ker ravno duhovniki morejo storiti največ, da se posvečuje med nami Gospodovo ime; podpirati moramo dobre časopise, ker ravno ti vplivajo blažilno na naše ljudstvo, da se varuje sirovosti, ki se kaže posebno rada ob dnevih Gospodovih in v napadih na služabnike božje. Podpirajmo radi z denarnimi prispevki, kjer se nam nudi prilika, goreče duhovnike · misijonarje, ki zapuste svojo rodno zemljo in domače ljudstvo in gredo v daljne kraje, da uče tam divje narode posvečevati ime Gospodovo. — S tem bomo tudi sami pripomogli, kar želimo in prosimo v prvi prošnji Očenaša: „Posvečeno bodi tvoje ime!“

V drugi prošnji pa prosimo: „Pridi k nam tvoje kraljestvo!“ V tej prošnji prosimo za trojno kraljestvo božje. Prvič, da bi bil Bog kralj v naših srcih. Bog je pa kralj v naših srcih, ako varujemo vanj, ako vanj upamo in ga ljubimo in spolujemo njegove zapovedi. Kakšen kralj bi bil to, kogar nihče ne uboga, kakšno kraljestvo, kjer se nikdo ne zmeni za kralja in njegove zapovedi!

Ko prosimo, naj pride k nam božje kraljestvo, si moramo resno prizadevati, da bomo sami in naše družine in hiše zvesto izpolnjevali zapovedi božje in cerkvene, sicer bi mi nasprotovali temu, kar prosimo v Očenašu.

Drugo kraljestvo božje, za katero prosimo v drugi prošnji, je pa sv. katoliška Cerkev, in želimo, da bi se ona razširila po vsej zemlji in sprejela vse narode v svoje edinozveličalno naročje. Seveda je tudi potrebno, da se bo ta naša prošnja temprej izpolnila, da sami k temu pripomoremo po svojih močeh

s podpiranjem misijonov in z gorečo molitvijo za vse one apostolske može in vrle device, ki zapuste dom in med mnogimi težavami in nevarnostmi razširjajo kraljestvo božje, sv. katoliško Cerkev, med divjimi narodi.

Tretje kraljestvo božje, za katero prosimo v drugi prošnji, je pa ono, o katerem govori Zveličar, ko pravi Pilatu: Moje kraljestvo ni od tega sveta.“ (Jan. 18, 36.). To kraljestvo so sveta nebesa. Za ono kraljestvo prosimo Boga, „kjer bo Bog obrisal vse solze od naših oči in smrti ne bo več, tudi ne bo več žalovanja, ne vpitja, ne bolečine“ (Skr. raz. 21, 4.). Toda ni dovolj, da mi toliko- in tolikokrat ponavljamo v Očenašu: „Pridi k nam tvoje kraljestvo!“, temveč si moramo prizadevati za nebesa, ker naš Zveličar govori: „Ne vsak, ki mi pravi: Gospod, gospod! pojde v nebeško kraljestvo, ampak, kateri stori voljo mojega Očeta, ki je v nebesih, tisti pojde v nebeško kraljestvo.“ (Mat. 7, 21.), kajti: „Nebeško kraljestvo silo trpi in silni ga dosežejo.“ (Mat. 11, 12.).

S tretjo prošnjo v Gospodovi molitvi Bogu posebno ustrezemo, ako jo molimo iz srca. „Zgodi se tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji!“ S temi besedami pripoznamo mi Bogu njegovo neskončno modrost in previdnost in spoznamo sami sebe za to, kar smo, za nevedne stvari božje, ki se nečemo vtikati v premodro vlado Gospoda nebes in zemlje. Tako je storila najpopolnejša hči Boga Očeta, Marija Devica. „Glej dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi“ (Luk. 1, 38.), je bil njen odgovor na nebeško oznanilo, da naj bo Mati Sina večnega Očeta. In naš božji Učenik nam je to, kar nas je v svoji molitvi učil, v vrtu Getzemani tudi pokazal v prebridki uri svojega srčnega trpljenja. Trikratni: „Moj Oče, ako je mogoče, naj gre od mene ta kelih, pa vendar ne, kakor jaz hočem, ampak kakor ti“ (Mat. 26, 39.) — nas resno opominja, naj se tudi mi v najbridkejših trenutkih vdano izročimo v voljo svojega skrbnega in ljubečega Očeta v nebesih, spominjajoč se besedi sv. Pavla: „Kogar namreč Gospod ljubi, ga pokori, in tepe vsakega otroka, katerega sprejme.“ (Hebr. 12, 6.)

Prelep zgled vdanosti v voljo božjo nam je sv. Elizabeta, grofica turinška. Živela je vsa srečna s svojim možem, grofom Ludovikom. Ta ves vnet do križanega Odrešenika gre z vojno na pot v Sveto deželo, da bi jo iztrgal iz rok nevernikov. Toda on ni bil tako srečen, da bi le videl sv. zemljo; umrl je, ko je komaj prišel v Italijo. Ko so izvedeli za njegovo smrt,

sta hotela njegova brata vladarstvo doseči in sta Elizabeto z njenimi otroci in dvema služabnicama sredi ostre zime brez vsake pomoči izpodila iz domačega gradu. Iz strahu pred grozovitima bratoma jih ni upal nikdo pod streho vzeti, le neki gostilničar jim je dal stanovanje v svojem hlevu. Tu hvali svetnica Boga, da je podobna božjemu Zveličarju, ki je hotel priti v hlevu na svet. Bog je njeno udanost bogato poplačal. Njen ujec je bil škof in jo je povabil v svoj grad stanovat. Znamenite so njene besede, ki jih je govorila, ko so pripeljali nazaj njenega moža mrtvega. Rekla je: „Ti veš, o moj Bog, kako sem imela rada svojega moža, toda zoper tvojo voljo bi ga ne hotela za nikako ceno poklicati nazaj v življenje; priporočam njega in sebe tvoji milosti; tvoja volja, naj se zgodi.“

Mi tolikokrat molimo Gospodovo molitev, toda večkrat tako raztreseno, da ne vemo, kaj govorimo. Ko bi molili iskreno in premišljeno prve tri prošnje Očenaša in tudi živeli kot molimo, potem bi bili gotovo uslišani v tem, kar prosimo v drugi polovici Očenaša. Gospod namreč pravi: „Iščite najprej božjega kraljestva in njegove pravice, in vse to vam bo privrženo.“ (Mat. 6 35.) Amen.

Ferdinand Gregorec.

XXIII. Očenaš. (2.)

Daj nam danes naš vsakdanji kruh.
Četrta prošnja Očenaša.

„Iščite najprej božjega kraljestva in njegove pravice in vse to vam bo privrženo,“ (Mat. 6, 35), nas uči Zveličar in zato nas je v svoji molitvi — v Očenašu — naučil prositi nebeškega Očeta najprej za duhovne dobrote, namreč, da bi se Bogu skazovala dostojna čast, da bi ljudje spolnovali njegovo sv. voljo in s tem v tem in onem življenju dosegli nebeško kraljestvo. Poznal pa je Gospod izprijeno človeško naravo in vedel, da bo človek vendarle pozelel bolj časne in telesne dobrote, kot duhovne in večne, zato je učil moliti še dalje za telesne dobrote zato, da bi v pravem redu in pravi meri skrbeli za zemeljske dobrote.

Poglejmo nakratko druge štiri prošnje Očenaša in si prizadevajmo z božjo pomočjo razumeti njih pomen!

Daj nam danes naš vsakdanji kruh! Preudarimo posamezne besede! Daj! S tem pripoznamo svojo onemoglost, da si mi sami ne moremo pridobiti kruha, ne moremo prislužiti, kar potrebujemo za telo in dušo našo, ako nam ne daš ti, o Bog. Pripoznamo resnico besedi sv. pisma: „Nič ni, kateri sadi, in nič, kateri priliva, ampak Bog je, ki daje rast.“ (I. Kor. 3, 7.) To pripoznanje, ta ponižnost naša je ljuba Bogu in nam odpira njegovo dobrotno roko.

Nam, ne samo meni, nam vsem daj vsakdanjega kruha. Glejte, ta besedica nas uči ljubezni do bližnjega, nas uči nesebičnosti, nam priporoča čednost usmiljenja in dobrotljivosti. Daj nam kruha — si prosil in glej, Bog ga je dal v tvoje roke več, kot ga ti potrebuješ, spomni se, da si ga prosil, naj ga da nam in ne samo tebi, torej si dolžan, ga razdeliti med potrebne in uboge. Besedica nam nas tudi opominja, da nismo nevoščljivi svojemu bližnjemu zaradi posvetnega imetja, saj vendar vsak dan še po večkrat prosimo, da naj da Bog tudi našemu bližnjemu vsakdanjega kruha.

Daj nam danes — tudi beseda „danes“ je jako pomenljiva. Mi potrebujemo kruha vsak dan, Gospod nas pa uči prositi samo za en dan. Ali nas ne uči že s tem, da moramo moliti vsak dan? Ali nas ne opominja s tem, da naj svojih src ne navezujemo na posvetne stvari, da naj skrbimo za zemeljsko le toliko, kolikor nam je potrebno? Čemu bi prosili kruha za jutri, ko niti ne vemo, če bomo še živi? S to besedico „danes“ nam pove Zveličar vse, kar je govoril na drugem mestu; namreč: „Ne skrbite tedaj rekoč: Kaj bomo jedli, ali kaj bomo pili, ali s čim se bomo oblačili, ker po vsem tem povprašujejo neverniki. Saj ve vaš Oče nebeški, da vsega tega potrebujete.“ (Mat. 6, 31. 32.) Komu ne pride na misel Gospodova prilika o bogatem možu, ki je rekel; „Duša, veliko blaga imaš spravljenega za prav veliko let, počivaj, jej, pij, in bodi dobre volje. Bog mu je pa rekel: Neumnež, to noč bodo tvojo dušo tirjali od tebe, kar si pa spravil, čigavo bo?“

Daj nam danes naš vsakdanji kruh! „Naš“ kruh nam daj! Zato „naš“, ker smo tudi mi zanj delali, zanj trpeli, ga zaslužili. „Kdor neče delati, naj tudi ne je,“ (II. Tes. 3, 10.) pravi po pravici sv. apostol Pavel. Poleg tega nas pa ta besedica opominja, da naj ne želimo nobenega dobička, ki ga nismo zaslužili, nobenega krivičnega dohodka. Vsakdanjega kruha prosimo

Boga. Vsak dan potrebujemo pomoči od Boga, kot malo dete od svoje matere. Zato pa dete tudi kliče mater vsak čas in mi moramo Boga vedno imeti v mislih in ga pogosto klicati na pomoč. Vsakdanjega kruha prosimo Boga, ne pa posebnih ugodnosti in slaščic, bodimo torej zadovoljni, da imamo tako in toliko, da se pošteno preživimo. Isto nam priporoča sv. Pavel z besedami: „Ako pa imamo živež in obleko, bodimo s tem zadovoljni.“ (I. Tim. 6, 8.)

Leta 1812. jo je vdaril Napoleon I. z mogočno vojno na Rusko. Ko so šli skozi Poljsko, je bilo nekaj njegovih vojakov nastanjenih pri judovskem gostilničarju. Zahtevali so jedi in pijače. Dobili so in bili zadovoljni, le neki mlad častnik je hotel „belega“ kruha. „Belega kruha, Jud,“ je kričal, „sicer ti pomagam v Abrahamovo naročje.“ Pri teh besedah vrže tudi črni, vsakdanji kruh s kletvijo po tleh. Ves v strahu gre gostilničar k sosedu po belega kruha in ga prinese prešernemu vojaku, črni kos pa pobere spoštljivo in ga dene v omaro. — Kako se je končala ona vojska, vam je znano. Pobiti, razkropljeni, od mraza in lakote trepetajoči so se vračali ostanki francoske vojne iz Rusije. Nekega dne prileze v gostilno imenovanega Juda premrla in izstradana postava francoskega vojaka in prosi kruha in strehe. Gostilničar ga spozna; bil je vojak, ki je pred tedni vrgel po tleh kos črnega kruha. Odpre omaro, vzame iz nje kos črnega kruha in ga poda vojaku. V hipu je bilo po njem. Gostilničar pa pravi resnobno: „Prijatelj, ali veš kaj si zdaj zaužil? Bil je oni kos kruha, ki si ga pred tedni sramotno vrgel po tleh. Bog ne pusti zasramovati sebe in svojih darov.“

Kruh, za katerega prosimo v Gospodovi molitvi, pa ne pomeni samo kruha, ampak vse, karkoli potrebujemo za življenje. „V potu svojega obraza boš jedel kruh,“ (I. Moz. 3, 19.) je zažugal Bog Adamu, v potu svojega obraza namreč, se boš preživel. Ko prosimo kruha, prosimo zdravja, obleke, stanovanja, varstva pred vsemi nevarnostmi, pa ne samo na telesu, temveč tudi na duši. Prosimo za ono hrano, o kateri govori božji Učenik: „Človek ne živi samo od kruha, ampak od vsake besede, ki pride iz ust božjih“ (Mat. 4, 4.), prosimo za kruh, o katerem govori naš Gospod: „Jaz sem živi kruh, ki sem prišel iz nebes, kdor je od tega kruha, bo živel vekomaj.“ (Jan. 6, 12.) — Torej prosimo v ti prošnji, da bi se nam beseda božja označevala, in da bi jo mi radi poslušali, da bi se nam delilo presveto Rešnjo Telo Gospodovo v svetem obhajilu. Sv. oče Pij X. spoznajo v vsakdanjem kruhu v Očenašu — kakor to tudi učé cerkveni očetje — sv. obhajilo in zato žele, da bi kristjani

prejemali vsak dan ta dušni kruh, kot uživamo vsak dan kruh telesni, saj potrebuje duša v bojih za večno življenje ravnotako vsak dan kruha nebeškega, kot telo v delu in trpljenju tega sveta. Ne mislim torej samo na telesni, ampak tudi na dušni kruh!

Toda kaj bi nam koristil telesni kruh, kaj kruh dušni, ako bi bili v smrtnih grehah! Zato nas je Zveličar takoj poleg kruha učil prositi za odpuščanje grehov. „Odpusti nam naše dolge!“ Zveličar pa govori na drugem mestu: „Ako pa ne odpustite ljudem, tudi vaš Oče ne bo vam odpustil vaših pregreh“ (Mat. 6, 15.), zato je k ti prošnji pridejal: „Kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom.“ To je resen vsakdanji pogostni opomin, da naj odpustimo svojim razžalnikom. Čuditi se je, kako nekateri ljudje, ki žive v smrtnem sovraštvu med seboj, lahkomišljeno molijo Očenaš. Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom, tako molijo večkrat na dan, pa ne pomislijo, da si s tem prosijo od Boga večno pogubljenje. Svojemu bližnjemu vošči smrt in pekel. Boga pa prosi, da naj mu odpusti, kakor on odpušča, torej ga prosi smrti in pogubljenja. Svojemu bližnjemu želi ali vsaj privošči nesrečo, torej prosi Boga, naj mu pošlje nesrečo v hišo. Svojemu bližnjemu, pravi sicer, da odpusti, toda videti ga ne mara, torej prosi Boga, naj se ne zmeni zanj, naj ga ne pogleda, ko živi, naj se ne zmeni zanj, ne kadar umira, ne kadar stopi v večnost. Nisem hud nanj, odpustim mu, toda pogledati ga ne morem, ogovoriti ga ne maram, tako govoriš, moliš pa: Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom. Ti prosiš Boga, naj ne govori s teboj, naj te celo večnost ne pogleda in naj ti ne privošči besede. O, strašna molitev tvoja, to ni molitev, to je bogokletstvo. Taki nespravljivi razžalenci, ali molijo tako površno, da ne vedo, kaj govore, ali so pa tako predrzni, da kličejo prekletstvo božje nad svojo glavo. Na take ljudi bi obrnil besede sv. Pavla: Naj človek sam sebe presodi, preden moli Očenaš, ker sam sebi sodbo in pogubljenje prosi, kdor ne razloči molitve Gospodove.

Kako težko je življenje sovražnega človeka, kamorkoli se ozre, zagleda križanega Zveličarja in ga sliši moliti: „Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo“ (Luk. 22, 34.), neštetokrat sliši moliti ali moli sam: „Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom.“ Že na svetu nima pokoja, po smrti ga pa čaka jok in škripanje z zobmi.

Ko smo prosili Boga, da naj nam odpusti naše grehe, nas uči nadalje Zveličar, naj prosimo Boga tudi, da bi nas varoval, da bi grehov več ne storili. „In ne vpelji nas v skušnjava!“ Akoravno tako molimo, vendar ne smemo misliti, da Bog koga vodi naravnost v skušnjava. Skušnjave pridejo od drugod, Bog jih le pripusti iz najboljšega namena nam v zasluženje in zveličanje. Sv. apostol Jakob piše: „Nihče, ko je skušan, ne reci, da je od Boga skušan . . . Bog tudi nikogar ne skuša.“ (Jak. 1. 13.) Skušnjave namreč pridejo od naše izprijene narave, od našega hudega nagnenja, od ljudi in od hudobnega duha. Ker so skušnjave navadno hude in jih mnogo pogube, zato prosimo Boga, naj nam v boju zoper skušnjava pomaga s svojo milostjo, da jih premagamo in zaslužimu venec zmage. Toda nekaj žalostnega vam moram tu omeniti. Predrzo namreč je moliti: In ne vpelji nas v skušnjava! in potem sam iskati skušnjava, priložnost v največje grehe. To se pravi naravnost norčevati se iz ljubega Boga. In to dela mnogo kristjanov, sosebnost dela to nespametna in razuzdana mladina. Zjutraj in opoldne še moliš: In ne vpelji nas v skušnjava, pa imaš vstopnico za nevaren ples in malovredno veselico že v žepu. In ne vpelji nas v skušnjava, tako moliš, sam pa iščeš, stikaš in hrepeniš po skušnjavi, po nevarnosti, po najbližji smrtnopregrešni priložnosti. Ali se ne pravi to naravnost norčevati se iz predobrega nebeškega Očeta? In konec take predrznosti je — sramota! „Pustite jih, slepci so in slepce vodijo, ako pa slepec slepca vodi, oba v jamo padeta.“ (Mat. 15, 14.) Poslušajmo druge besede našega Učenika: „Čujte in molite, da ne padete v skušnjava.“ (Mat. 26, 41.)

Zadnja prošnja Očenaša se pa glasi: Temveč reši nas hudega! „Človek, od žene rojen, malo časa živi in je z mnogimi nadlogami obdan,“ (Job. 14, 1.) pravi sveto pismo, in res je, da je ta svet solzna dolina, v kateri je mnogo gorja telesnega in dušnega. Kar napravi največ hudega, je pa greh in, kar za grehom pride, večno pogubljenje, ki se nikdar ne da popraviti. Zato pa v ti prošnji v prvi vrsti prosimo, da bi nas Bog rešil greha in hudih njegovih nasledkov. Prosimo ga pa tudi, naj nas varuje telesnih nesreč, kot so bolezn, požari, povodnji, smrtne poškodbe, vremenske nesreče, v kolikor so nam take nezgode velika ovira, da ne moremo tako mirno služiti Bogu in skrbeti za svoje zveličanje. Seveda tu ne pozabimo

nikdar na tretjo prošnjo: Zgodi se tvoja volja, ker nam je večkrat v zveličanje stiska in žalost, kot pa radost in veselje.

V življenjepisu sv. Tomaža Kanterburijškega se bere, da so po njegovi smrti k njegovemu grobu pripeljali ubovega slepca, ki je tam na njegovo priprošnjo dosegel veliko milosti svoj pogled. Bil je silno vesel; ko se je pa veselje nekoliko poleglo, tedaj se pa spomni, da je tedaj, ko je prosil za luč svojih oči, pozabil pristaviti, naj svetnik prosi zanj le v slučaju, ako bi mu bilo to v zveličanje. Torej gre zopet k grobu in prosi svetnika, naj zopet oslepi, ako je slepota za njegovo zveličanje bolj koristna kot pogled. In glejte, oslepel je, ta križ je vdano nosil, sveto živel in umrl blažene smrti.

Premišljevali smo nakratko prelepo molitev Gospodovo. Molite je vedno pazljivo, zaupno in pobožno. Sv. Cerkev to molitev svojega ženina visoko časti. Vpeljala je, da jo molijo mašniki z razprostrtimi rokami vsak dan (tudi veliki petek) pri sv. maši, in sicer po povzdigovanju, ko imajo živega Boga pred seboj na altarju in gledajo v njegovo sveto podobo. Kakor imajo mašniki živega Boga pred očmi, ko molijo Očenaš pri sv. maši, tako ga imej v duhu tudi ti. Ako boš tukaj otroškozaupno klical s to molitvijo Boga kot svojega Očeta, se boš gotovo konec tega zemeljskega potovanja v svoji nebeški domovini pri njem kot pri Očetu vekomaj veselil. Amen. *Ferdinand Gregorec.*

XXIV. Češčenamarija. — Angelovo češčenje.

Češčena, milosti polna, Gospod je s teboj, blažena si med ženami!

Luk. 1, 28.

Kakor je očenaš iz nebes, ker ga je učil Sin božji, tako ima tudi Češčenamarija svoj začetek v nebesih. Nadangel Gabriel namreč, poslanec božji, je prišel k Mariji z nebeškim pozdravljenjem in s tem začel prvi moliti Češčenomarijo: „Češčena, milosti polna, Gospod je s teboj, blažena si med ženami“ (Luk. 1, 28.). To se je zgodilo v Nazaretu, prijaznem mestecu Galileje, in še danes je z jeruzalemskim križcem zaznamovan ta za vse človeštvo preznamenit kraj. Pa še z drugo molitvijo, namreč z angelovim češčenjem, se spominjamo skrivnosti,

ki so se vršile na tem svetem kraju, zato hočemo danes o teh dveh tako priljubljenih molitvah izpregovoriti. Marija bodi nam pomočnica!

Sedemnajst stopnjic vodi iz cerkve Marijinega Oznanjenja v Nazaretu dol na kraj, kjer je nadangel Gabriel pozdravil Marijo Devico. Ljubeznjiv altarček stoji na onem mestu, pod altarjem zaznamovan kraj Oznanjenja in zapisano je: „Beseda je tu meso postala.“ Tu je že od časa cesarice svete Helene stala velika cerkev, ki so jo pa pozneje sovražniki krščanstva razrušili. Turki so l. 1730. dovolili kristjanom sezidati cerkev, toda določili so jim zato samo šest mesecev časa. Toda, glejte gorečnost tedanjih kristjanov! Na razvalinah stare cerkve so z velikim naporom postavili prav lično hišo božjo. S tem nam je tudi za vedno ohranjen kraj Marijinega Oznanjenja.

Prav na tem kraju je pozdravil nadangel Marijo in ji naznanil čast materinstva božjega. „Češčena, milosti polna, Gospod je s teboj, blažena si med ženami“ (Luk. 1, 28.), tako jo je pozdravil in s tem naznanil, da je Marija prosta izvirnega in vsakega drugega greha, da je Bogu posebno ljuba, da ima milost božjo v vsi obilnosti. In ker je milosti polna, je tudi Gospod še prav posebno združen z njo, in raditega je izbrana izmed vseh žena, vseh krajev in vseh časov in kot izvoljena Mati Sina božjega, res blagoslovljena med ženami.

Ko je Marija zvedela nebeško sporočilo, in je postala Mati božja, tedaj gre naznanit veselo sporočilo svoji teti Elizabeti, ki je s svojim možem Caharijem bivala dve uri od Jeruzalema proti zapadu v kraju, ki se danes imenuje Ain-Kârin. Do tje je imela Marija iz Nazareta tri dni pota, toda vseeno je pohitela tje z veselo novico, pa tudi še posebno zato, ker je zvedela od angela, da jo bo Elizabeta kmalu potrebovala za postrežbo. Ko pride Devica v hišo Caharijevo, tedaj je bila Elizabeta napolnjena s Sv. Duhom in zaklicala: „Blažena si med ženami in blažen je sad tvojega telesa“ (Luk. 1, 42.). Povzvela je torej Elizabeta zadnje besede angelove in še pridejala: „In blažen je sad tvojega telesa.“ Marija pa je nato zapela ono prelepo in veličastno pesem: Moja duša poveličuje Gospoda (Luk. 1, 46. 47.). Letos so naši jeruzalemski romarji obiskali in počastili tudi ta kraj, ki leži ob začetku ljubeznjive, z zelenjem in holmi ozaljšane doline, kakršne sicer nobene ni v Sv. Deželi. Obiskali so najprej kraj rojstva

sv. Janeza Krstnika, kjer je sedaj krasna cerkev in potem so šli mimo Marijinega studenca na južni breg v kapelico Marijinega Obiskanja, kjer so zapeli preljubko pesem Marijino: Moja duša poveljuje Gospoda . . . , in več drugih Marijinih pesmi in pili iz studenca Marijinega, iz katerega se zajema kar v kapelici.

Angel Gospodov je prinesel iz nebes molitev Češčenomarijo, Elizabeta jo je povzela in nadaljevala, sv. Cerkev pa je povzela angelove in Elizabetine besede in nadaljevala to molitev takole: „Jezus, sveta Marija, Mati božja, prosi za nas grešnike, zdaj in ob naši smrti uri. Amen.“

Marija Devica je rodila Jezusa Kristusa, ki je blagoslovljen sad njenega telesa: blagoslovljen, poln blagoslova božjega, ker je sam Sin božji, po katerem je pa tudi svet in vse človeštvo prejelo polnost nebeškega blagoslova.

Ko je sv. Cerkev zlagala Češčenomarijo, učila se je pa od svojega nebeškega ženina. Kakor je on učil v svoji molitvi, v Očenašu, najprej počastiti in poveličevati ime božje, potem pa prositi za razne potrebe, tako je tudi sv. Cerkev k češčenju in poveličevanju angelovemu in Elizabetinemu pridejala prošnje Evinih otrok do svoje milostipolne Matere Marije. Prav prisrčna, in ganljiva je prošnja: „Prosi za nas grešnike, zdaj in ob naši smrti uri.“ Mi smo grešniki, nevredni božjih milosti in dobrot, pa prosi za nas ti, naša mati, Gospoda, ki je s teboj tako tesno združen, prosi nebeškega Očeta, ki si njegova najljubša hči, prosi za nas Boga Sina, ki je tvoj pokoren otrok, ki svoji materi ničesar ne odreče, prosi za nas Boga Sv. Duha, ženina svojega, ki te je napolnil z obilnostjo svoje milosti, za tebe in za nas; prosi za nas, ti mila morska zvezda, zdaj, ko se borimo v morju časnega življenja z valovi nevarnosti in skušnjav, prosi za nas prav posebno v odločilni smrti uri, o kateri ne vemo, kje, kdaj, in kako nas bo dohitela, bodi nam posebno tedaj pribežališče grešnikov, tolažnica žalostnih in pomoč kristjanov.

Tisoč in tisočkrat molimo to lepo molitev. O da bi jo molili tudi zbrano in iskreno! Marija bi nas nikdar ne zapustila, ne v življenju, ne v smrti. Le čujmo: „Blagor človeku . . . , ki čuje pri mojih vratih vsak dan in mi streže pri podbojih mojih duri. Kdor mene najde, najde življenje in prejme zveličanje od Gospoda“ (Preg. 8, 34, 35.).

L. 1868. meseca majnika se je v neki tovarni v Berlinu razpočil strojni kotel. Pri tem so se trije delavci smrtno po-

nesrečili, sedemnajst pa je bilo težko poškodovanih. Zvečer tistega dne pa opazi visok gospod deklico, ki je vsa objokana prinesla k Marijinemu altarju krasno cvetočo svetlico. Vpraša jo, zakaj je objokana, in ona mu pripoveduje, da so jo zjutraj poslali v ono tovarno, kjer se je zgodila nesreča. Pot v tovarno pa vodi mimo cerkve in, ko ondi mimo pride, ji pride na misel: Pojdi noter in izmoli vsaj eno Češčenomarijo, zvečer tako ne boš mogla k šmarnicam. Vrnem se, grem v cerkev in izmolim eno Češčenomarijo in hitim potem v tovarno. Ko se bližam tovarni, je grozovito počilo. Ako bi ne bila šla v cerkev molit Češčenomarije, bi bila prišla ravno ob času nesreče in bi bila tudi jaz med mrličii.

Skrivnost, ki se je vršila na sv. mestu v cerkvi v Nazaretu, preiščuje veren kristjan tri- do štirikrat na dan z drugo ljubko molitvijo, ki se imenuje angelovo češčenje.

Angelovo češčenje ima tri odstavke. Prvi se glasi: Angel Gospodov . . . drugi: Glej, dekla sem Gospodova . . . tretji: In Beseda je meso postala . . . K vsakemu teh odstavkov se pristavi ena Češčenomarija, zvečer pa izmolimo še en Očenaš in Češčenomarijo za duše v vicah.

Molitev angelovo češčenje nas spominja na sveti trenotek — pričetek — odrešenja. Sin božji nas je hotel odrešiti. Da bi pa mogel odrešiti človeški rod, je moral postati človek, zato je bilo treba izbrati človeško mater, za katero je bila izvoljena Marija Devica iz Nazareta. Ko jo angel pozdravi in ji pove, da je našla milost pri Bogu, da bo rodila Sina, ki bo velik in Sin Najvišjega imenovan, je vprašala, kako se bo to zgodilo, ker je Bogu obljubila vedno čistost in šele, ko je zvedela, da bo prišel Sv. Duh in da jo bo obsenčila moč Najvišjega, tedaj je šele rekla: „Glej, dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi.“ (Luk. 1, 38.). In takrat je Beseda meso postala in med nami prebivala.

Mašniki v Sv. Deželi bero na sv. krajih sv. maše s posebnimi molitvami. Na altarju v Betlehemu pri jaslicah bero sveto mašo božičnega dne z evangelijem o pastircih, ki so prišli molit novorojeno Dete, na gori Kalvariji sv. mašo Kristusovega trpljenja in žalostne Matere božje, na Oljski gori sveto mašo Jezusove molitve, na božjem grobu velikonočno, in v Nazaretu pa sveto mašo o angelovem oznanjenju Mariji Devici. Kako je to vspodbudno za mašnike, da si lahko tako živo predstavljajo dogodek, ki se je vršil na istem kraju, kjer opravljajo daritev sv. maše. Toda, ako tudi niste tako srečni, kot duhovniki, ki jim je dano

maševati na teh posvečenih krajih, vendar si skušajte vselej te skrivnosti vedno postaviti pred svoje duhovne oči, da bodete z angelom vsak dan zjutraj, opoldne in zvečer iskreno pozdravljali Marijo, svojo najboljšo Mater. O kako mora biti Mariji ljub oni pozdrav, ki ga je prejela najprej po angelu od presv. Trojice. Kako mora biti Bogu ljubo, ako pozdravljamo Marijo z njegovim pozdravom in se obenem spominjamo vsak dan večkrat na njegovo neskončno dobroto in ljubezen, „da je dal svojega edino-rojenega sina, da kdorkoli vanj veruje, se ne pogubi, temveč ima večno življenje.“ (Jak. 3, 16.).

Obenem naj nam pa bodo besede Marijine: „Glej dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi“ (Luk. 1, 38.), ki jih ponavljamo v začetku, v sredi in koncem dneva, materina tolažba v vseh težavah našega življenja. Kdor zbrano moli to molitev in: „Zgodi se tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji,“ v Očenašu, ta bo lahko nosil križe svojega življenja z Marijo in Jezusom in bo deležen na zemlji njihove pomoči, v nebesih pa njihove slave in veličastva. Zato pa molimo brez strahu, kjerkoli smo, ko zaslišimo zvonjenje angelovega češčenja.

Naj vam iz mnogih zgodb Marijinega varstva za zvesto molitev ob Marijinem zvonjenju povem eno v spodbudo: Poleti leta 1901 so v nekem večjem katoliškem mestu na Nemškem poleg starejše hiše postavljali novo poslopje. Več delavcev je tam kopalo prostore za kleti. Ko vdari poldan, zapuste jamo in gredo h kosilu. Paznik pa naroči enemu izmed delavcev, naj gre še nazaj v jamo, da prinese neko orodje. V tistem trenutku pa zazvoni v bližnjem zvoniku angelovo češčenje. Delavec pravi, da pojde po ono orodje, toda poprej hoče izmoliti angelovo češčenje. Še ni izmolil prve Češčenemarije, se že začuje zamolko bobnenje, zid sosednje hiše se je podrl, zasul novoizkopano jamo za kleti. Oblak prahu se je dvignil iz razvaline, ki bi bila grob delavca, ako bi ne bil slušal glas zvona in zvesto molil angelovega češčenja. Ko izmoli do konca to Marijino molitev, hiti k svoji ženi in peterim otročičem domu, kjer se vsi skupno zahvalijo nebeški Materi za čudovito rešitev.

„Odsihmal me bodo srečno imenovali vsi rodovi“ (Luk. 1, 48.), je vskliknila Marija, ko jo je pozdravila Elizabeta kot Mater božjo. V duhu je gledala tudi nas, gledala našo milo domovino slovensko, gledala brezštevilne, nji posvečene cerkve in altarje, v duhu je slišala naše mile zvonove vabiti nas njene srečne otroke, da pozdravljamo in srečno imenujemo njo, svojo nebeško

mater in kraljico. Marija se nas veseli, ko molimo Češčenomarijo in angelovo češčenje in, ko je mi pozdravljamo in blagrujemo, pozdravlja nas tudi ona, in blagoslavlja. Blagoslavlja nas zdaj v tem življenju, blagoslavljala nas bo ob naši smrti in pri vratih v neskončno večnost nam bo naše otroško-zaupne pozdrave vrnila s svojim materinsko-ljubečim pozdravom. Amen.

Ferdinand Gregorec

Pogled na slovstvo.

A.

1. *Zlata knjiga* slovenskih Orlov. — Za Orle in vso krščansko mladino spisal Franc Terseglav. Str. 135. Ljubljana, 1910. Založil konzorcij „Mladosti“. Tiskala Katoliška Tiskarna. Cena broširani knjigi K 1, vezani K 2.

Veliko upa nam vzbuja naša mladeniška organizacija. Dr. J. Ev. Krek je leta 1908 na skupščini S. K. S. Z. v Škofji Loki označil kot namen mladeniške organizacije zlasti: Trajno prijateljstvo vse slovenske mladine, ki naj je priprava za politično in gospodarsko skupnost — požrtvovalnost mladine, ki naj je protiutež egoizmu, vzroku socialnega nereda, inteligenco, razumnost v mladini in disciplino. Ko bodo ti nameni doseženi, bo postavljen temelj sreče vsega ljudstva, ker je dobro vzgojena mladina porok srečne bodočnosti vsega naroda. Zato se povsod po domovini trudijo prijatelji ljudstva doseči imenovane namene z mladeniško organizacijo. Pri tem delu pa smo dosedaj pogrešali knjigo, ki bi bila mladeničem zanesljiv kažipot za vse življenje. S svojo Zlato knjigo nam je podal pisatelj Franc Terseglav toliko zaželjeni Vademecum slovenskih mladeničev. Knjiga je spisana v prvi vrsti Orlom, vendar obravnava življenjska vprašanja krščanske mladine sploh in bo veliko koristila vsem mladeničem. Knjiga ima 9 poglavij, in sicer: 1. Orel, njegov namen, delo in vzori. 2. Orli, njihove dolžnosti in življenska naloga. 3. Orlovske čednosti. 4. Značajnost, prvi pogoj življenja po Orlovih načelih. 5. Viteštvo in neomadeževano življenje. 6. Ljubezen do ljudstva in narodne dolžnosti Orla. 7. Telesno zdravje in zmisel za domačijo in družino. 8. Krščanska ljubezen in usmiljenje. 9. Orel in nasprotniki. — Iz te bogate vsebine se vidi, da ga ni življenskega vprašanja slovenskega mladeniča, ki bi ne bilo v Zlati knjigi rešeno. Vse delo je spisano popolnoma v duhu cerkvenega nauka in s plemenito ljubeznijo do naše domovine. Pri vseh vprašanjih se pisatelj ozira na moderne potrebe ljudstva, poudarja celo krščanske dolžnosti na karitativnem polju, tako da bi si mladeniči popolnejšega kažipota v življenje ne mogli želeli. Knjiga ima obliko katekizma, ki si jo je pisatelj izbral, da je rešil vsa vprašanja kratko in jasno.

Ne moremo boljše priporočiti knjige, kakor z besedami presv. knezoškofa dr. Ant. B. Jegliča, ki pravi: „Načelniki in voditelji Orla, posebno naši duhovni, naj Orlom stavek za stavkom poljudno razjasnjujejo, Orli pa naj si prelepe, ravno zanje odbrane nauke vtisnejo v spomin in srce, da jim svetijo na potu do njihovega vzvišenega namena.“

A. S.

2. **Bogoslovska smotra.** Prilog „Katoličkog Lista“. Godište I. Urejuje dr. Josip Pazman i dr. Edgar Leopold. Zagreb, 1910. Naklada „Kat. Lista“. — Ne da se tajiti, da imajo Hrvatje mnogo teologično zelo izobraženih moči. Zato so čutili že delj časa potrebo po strokovni, bogoslovno-znanstveni reviji. Izdajanje take revije pa se je vsled raznovrstnih zaprek zavleklo do letošnjega leta, ko je uredništvo „Kat. Lista“ pričelo izdajati kot prilogo „Kat. Lista“ časopis „Bogoslovska Smotra“. Mi z radostjo pozdravljamo mladi časopis. Prvi dve številki sta nam priča, da je v spretnih rokah in da se ga je takoj v začetku oklenilo lepo število izobraženih sodradnikov. Namen časopisu je, prinašati predvsem znanstvene razprave iz vseh strok bogoslovne vede, iz dogmatike, biblične vede, morale, cerkvene zgodovine, jusa, pastorage itd. Izmed razprav, ki so izšle, oziroma, ki so se začele pa se bodo še nadaljevale, omenjamo: Modernistička Kristologija (Dr. Jos. Marić), Objektivne pogreške u Bibliji i njena nepogrešivost (O. Urban Talija), Compositio apostolica (Dr. Jos. Pazman), Zakon o razstavi crkve i države v Francuskoj i Kanonsko pravo (Dr. Juraj Cenkić), Isusovo Uskrsnuće (O. Petar Grabić) i. dr. Časopisu je dodana „Bogoslovna kronika“; poleg tega bodo na koncu stalne rubrike za recenzije knjig in spisov, za pregled važnejših slovanskih in neslovanskih bogoslovnih revij in, kar je zelo hvalevredno, za bogoslovsko bibliografijo. Mi le želimo, da bi se časopis prav dobro razvijal v tej smeri, kakor je začel. Gotovo se ga bo rado oklenilo hrvatsko svečeništvo. Najde naj pa tudi prijatelje in naročnike med slovenskimi duhovniki in bogoslovci: Frater, qui adiuatur a fratre, quasi civitas firma (Prov. 18, 19. Prim. Bogosl. Smotra, Predgovor). Časopis bo izhajal štirikrat na leto za primeroma nizko ceno 5 K, oziroma 3 K (za bogoslovce). *Andr. Snaj*

3. **Knjiga o lepem vedenju.** Spisal Urbanus. V Ljubljani 1910. Založila Katoliška Bukvarna. Cena fino vezani, na krasnem papirju tiskani knjigi je 4 krone, broširani na navadnem papirju tiskani pa 2 K 50 vinarjev. — Knjiga, da je je človek res lahko odkritosrčno vesel! Ne le zaradi izredno lične zunanje opreme, jasnega tiska, pregledne razdelitve, zanesljivega stvarnega kazala; še bolj, ker jo preveva vseskozi t r e z n a eleganca, ki človekovega dostojanstva nikjer ne pači do gigrskega frazerstva, lakajskega lizunstva in omlednega obožavanja. In povrh še to, da je knjiga ob vseh primerih družabnega življenja strogo pravična katoliškemu mišljenju in čuvstvanju. S tega vidika smemo reči, da je ta knjiga v naši književnosti res prvina, dasi tudi ta greda v naši literaturi že izdavna ni več roda. Ampak kar je doslej zrastle na njej, je bilo izvečine presajeno nanjo; iz te knjige pa gleda naš človek, mehak in demokratičen, pa tudi samozavesten in mozgovit: kakršen bodi pravi katoliški Slovenec. In skoro čudno se zdi ta hip, da nismo po taki knjigi že dolgo klicali — v tej dobi, ko smo dodobra razplamenili v naši mlajši generaciji zmisel za resnično vedo in lepo umetnost. Zlat čas za to, da raznetimo v naših mladeničih in mladenkah zdaj tudi čut za dostojno družabno vedenje in imponujoč nastop. Kako hvaležno delo s to knjigo v roki pri sestankih naših izobraževalnih društev in telovadnih odsekov: lepo polagoma poglavje za poglavjem obrazložiti, pokazati, ob prestopkih na „pravilo dostojnosti“ ljubezno opozoriti. Klice te setve bodo nedvomno hitro vznikle in dale trajen sad. Zato knjiga ne potrebuje panegritika: bodisi dvornik ali dvo-rišnik, preberi in neutrpno vademekum ti ostane. *Jos. Volc*

B.

1. *Praktischer Kommentar zur Biblischen Geschichte* mit einer Anweisung des biblischen Geschichtsunterrichts und einer Konkordanz der Biblischen Geschichte und des Katechismus von Dr. Friedrich Justus Knecht, Weihbischof und Domdekan zu Freiburg i. B. Mit vier Kärtchen. Zweiundzwanzigste, unveränderte Auflage. Freiburg i. B. Herder. 1910. (XX + 889.) — K 8'40, vez. K 10'80. — Dva in dva jset izdaj jasno govori, da je imenovani komentar odličnega in izkušenega šolnika nedosežen in neprekosljiv v svoji popolnosti. Metoda je umljiva in jasna: pojasnjevanje in razlaganje je večjidel strogo ločeno. Tekst je točen in se tesno naslanja na sv. pismo, večkrat v očitni tendenci proti časovnim zmotam. Razlaga ima mnogo odstavkov apologetičnega značaja in ves komentar je tako obširen in tako temeljit, da ne zadostuje le za višje razrede, ampak se ga lahko z velikim pridom poslužuje tudi na leci, zlasti pri razlagi krščanskega nauka.

Navodilo k bibličnemu zgodovinskemu pouku bo katehetom posebno dobro došlo. Kar je tukaj na 36. straneh napisano o važnosti in težkočah verskega pouka, o metodi bibličnega pouka, o pripravljanju katehetovem in praktični nasveti — vse to je zrel plod dolgoletnih kateheličnih izkušenj in dobro izpopolnjuje to, kar nam podaja katehetika. *Andr. Kopitar.*

2. *Die Kunst dem Volke*. Herausgegeben von der Allg. Vereinigung für christliche Kunst. München. Nr. 1. Albrecht Dürer von Dr. Joh. Damrich. Mit 60 Abbild. — Cena 1 K. — Pod pretvezo umetnosti se razširjajo dandanes sistematično med ljudstvo stvari, ki mu zastrupljajo um in srce, ga kvarijo in pripravljajo pot nenravnosti. Od cenene razglednice pa do večjih primeroma dragih umetniških listov je vse pripravljeno, da z besedo in sliko odtujaže zlasti mladino veri in nravnosti. Zato ni čuda, da vsi resni pedagogi, tudi nekatoliški, svare pred tem blagom ter zahtevajo celó od pomoči od kazenskih določil zakonodaje. Toda poleg zaviravnih pripomočkov je treba tudi pozitivnega dela. Ljudstvu naj se res pokaže prava umetnost in njen blažilni vpliv. Nekoliko se je tuintam s katoliške strani že zgodilo. Temu namenu služi tudi publikacija, ki jo tu naznanjamo. V Monakovem se je ustanovila družba, ki si je stavila kot namen ljudstvo seznanjati s pravo umetnostjo verske in svetne vsebine. Začetek je kaj srečno storjen. Prvi zvezek kaže nemškemu ljudstvu njegovega največjega umetnika renesance slikarja Albrehta Dürerja. Na 48. straneh je opisano življenje in delovanje tega umetnika, ki je res in predvsem slikal za ljudstvo. Opis življenja umetnikovega je zanimiv, razlaga njegovih del lepa in poljudna. Zvezek krasí 60 dobro izbranih slik. Pri naročilu 20 izvodov se cena zniža na 60 vin. — Pri tej priliki naj opozorim še na lep umetniški list *Die christliche Kunst*, ki izhaja tudi v Monakovem in je pravkar srečno završil VI. letnik. List, ki po spisih in ilustracijah ne zaostaja za raznimi nemškimi umetniškimi listi nekatoliške in nekrščanske smeri in ki obdeluje vsa polja umetnosti, bodi tudi slovenskim duhovnikom toplo priporočen, dokler ni upanja, da bi se moglo pri nas kaj podobnega zasnovati. List stane četrtletno 3 K 60 h. *Josip Dostal.*